

J/10567.

**A Magyar Nemzeti Bank
felügyelő bizottsága tagjainak
közös beszámolója
az Országgyűlésnek
a felügyelő bizottság éves munkájáról**

A Magyar Nemzeti Bankról szóló
2001. évi LVIII. törvény 52/D. §-ának rendelkezése alapján

2003. június – 2004. június

TARTALOMJEGYZÉK

<i>Bevezető</i>	5
<i>Összefoglaló a felügyelő bizottság megállapításairól</i>	7

A. rész

<i>A Magyar Nemzeti Bank felügyelő bizottságának működése</i>	11
1. fejezet A felügyelő bizottság megalakulása, személyi összetétele, megbízásának időtartama	11
2. fejezet A felügyelő bizottság jogállása, hatásköre, fő feladatai	13
3. fejezet A felügyelő bizottság ügyrendje	15
4. fejezet A felügyelő bizottság üléskezési és döntéshozatali rendje	17
5. fejezet A felügyelő bizottság kapcsolatrendszere	21
6. fejezet A felügyelő bizottság működését elősegítő személyi és technikai feltételek, a felügyelő bizottság titkársága	25
7. fejezet A folyamatos tulajdonosi ellenőrzés megvalósulása a felügyelő bizottság munkájában	27
8. fejezet A belső ellenőrzés irányítása mint a felügyelő bizottság törvényen alapuló másik feladata	29
9. fejezet Az Ellenőrzési főosztály 2003. évi belső ellenőrzési tevékenysége	35

B. rész

<i>Az MNB gazdálkodásának fő jellemzői, a felügyelő bizottság működése során szerzett tapasztalatok</i>	39
1. fejezet Az MNB 2003. évi mérlege és eredménykimutatása	39
2. fejezet Az MNB belső gazdálkodásának működési keretei	41
3. fejezet Az MNB működési költségeinek és ráfordításainak alakulása	45
4. fejezet A humán erőforrás-gazdálkodás helyzete	49
5. fejezet A beruházások alakulása	51
6. fejezet A Logisztikai Központ beruházás	55
7. fejezet A Magyar Nemzeti Bank peres ügyei	59
8. fejezet Az MNB tulajdonosi érdekeltségébe tartozó gazdasági társaságok helyzete	61
9. fejezet Az MNB 2004. évi pénzügyi terve	67
10. fejezet Egyebek	69
Zárszó	

Mellékletek

1. sz. melléklet	A Magyar Nemzeti Bank felügyelő bizottságának ügyrendje _____	77
2. sz. melléklet	A felügyelő bizottság munkaterve 2003. június - 2004. május _____	85
3. sz. melléklet	A beszámolási időszak alatt megtartott felügyelő bizottsági ülések időpontjai, valamint a megtárgyalt napirendi pontok _____	87
4. sz. melléklet	A felügyelő bizottság munkaterve 2004. június - 2005. május _____	91
5/a. sz. melléklet	A bank működési költségkereteinek alakulása 2002-2004. _____	93
5/b. sz. melléklet	Beruházási előirányzatok alakulása 2002-2004. _____	94
6. sz. melléklet	Útjelentés _____	95

Bevezető

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2001. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: MNB-törvény) 2002. július 27-i módosítása során beiktatott 52/D. § alapján a felügyelő bizottsági tag (fb-tag) az őt megválasztó Országgyűlésnek, illetőleg az őt megbízó pénzügyminiszternek tájékoztatási kötelezettséggel tartozik, a tájékoztatás részleteire nézve azonban sem törvény, sem más jogszabály nem tartalmaz további előírásokat.

A felügyelő bizottság (fb) jelenleg hatályos ügyrendje – a korábbi gyakorlatot is követve – a tájékoztatási kötelezettségre vonatkozóan kimondja: „Az fb tagjai – az MNB-törvényben előírt kötelezettségnek megfelelően – évente saját tevékenységükről közös beszámolót készítenek, és azt megküldik az Országgyűlésnek, illetőleg a pénzügyminiszternek. Ezentúl is az fb-tag – igény szerint – tájékoztatási kötelezettséggel tartozik az őt megválasztó Országgyűlésnek, illetőleg az őt megbízó pénzügyminiszternek.”

A felügyelő bizottság tagjainak ez a közös beszámolója az előző évi beszámoló lezárásától (2003 júniusától) a jelen beszámoló elfogadásáig (2004 júniusáig) terjedő időszakot öleli fel.

Összefoglaló a felügyelő bizottság megállapításairól

A felügyelő bizottság 2003 júniusától – 2004 júniusáig (a jelen beszámoló elfogadásáig) terjedő időszakban szerzett lényegesebb tapasztalatai, megállapításai az alábbiakban összegezhetők:

1. A felügyelő bizottság az érvényes jogszabályokon alapuló kötelezettségének eleget téve megvizsgálta a Magyar Nemzeti Bank 2003. évi beszámolójának, illetve eredménykimutatásának az fb hatáskörébe tartozó részeit, s a jelentésében foglaltak figyelembevételével az MNB 2004. évi rendes Közgyűlésének elfogadásra ajánlotta azokat.

2003-ban az MNB működési költségei az előző évhez viszonyítva 6%-kal, mintegy 800 millió forinttal csökkentek. A legnagyobb mértékben, több mint 600 millió forinttal (7,1%-kal) a személyi jellegű ráfordítások mérséklődtek, amiben szerepet játszott a korábbi évinél kisebb végkielégítési célú kifizetés is. A bérköltség a 100 fős átlagos állományi létszámcsökkenés ellenére lényegében stagnált, ami azt jelenti, hogy az MNB nagyjából követte a versenyszférában alkalmazott bérfeljesztési mértékeket.

A beszámolási időszakban nem került sor jelentős létszámcsökkenésre, és a 2003. év végére gyakorlatilag lezárult az MNB átszervezésének folyamata. Az MNB létszáma a 2003. évben mindössze 4%-kal (38 fővel) 946 főre csökkent, míg az átlaglétsszám – döntően a 2002. évben végrehajtott intézkedések áthúzódo hatásaként – 9,5%-kal lett kevesebb.

Az egy alkalmazottra jutó működési költség 3,9%-kal, az inflációtól kissé elmaradóan emelkedett.

Az fb az MNB humán erőforrás-gazdálkodásának áttekintése során a teljesítményértékelési rendszer hatékonyságának növelése érdekében a differenciálás erősítését, továbbá a magas fix bónuszok nagyobb részének alapbéresítését szorgalmazta.

Az fb a beruházások alakulásának vizsgálatokor megállapította, hogy a 2003. évi beruházási keretösszeg 84%-os felhasználása jelentős előrelépés a 2002. évi mindössze 40%-os keretkihasználáshoz képest, de a beruházások tervezésének megalapozottságát tovább kell erősíteni. Ugyanakkor üdvözölte, hogy az MNB Igazgatósága figyelembe vette a tartalékképzésre vonatkozó kritikáját. 2004-ben ugyanis úgy módosították a szabályokat, hogy a beruházásokra a korábban szokásos 20% helyett csak 5%-os általános tartalék tervezését írták elő.

2. A felügyelő bizottság az előző időszokról szóló 2003. június 12-ei beszámolójában megkérdőjelezte a mintegy 10 milliárd forint előirányzatú Logisztikai Központ beruházás előkészítésével kapcsolatban hozott döntés megalapozottságát, mert a beruházási cél elérését illetően más (alternatív) javaslat nem került bemutatásra, illetve mérlegelésre.

Az MNB Igazgatósága a nagyberuházás megvalósításának tervét 2003. június 24-én – az fb országgyűlési jelentésének lezárását követően – hagyta jóvá, annak ellenére, hogy az ülésen a pénzügyminiszter képviselője a tulajdonos álláspontját tolmácsolva kifejtette a beruházással kapcsolatos aggályokat. A pénzügyminiszter az MNB elnökének írt levelében megerősítette a képviselője által elmondottakat, és véleményéről az Országgyűlés illetékes bizottságait is tájékoztatta.

Ezen az igazgatósági ülésen egyébként már szerepelt egy olyan alternatíva is, amely szerint a beruházási célhoz szükséges infrastruktúrának a kialakítása az MNB központi épületében történhetne. Ez utóbbi változatnál a beruházási költség lényegesen kisebb volt, viszont az üzemeltetés jóval nagyobb költségigénnyel járt volna. A számítások szerint a 23. évben mutatott azonos költségigényt a két változat. A hosszú megtérülés ellenére – más szempontok alapján – a már ismert döntés született.

Az fb foglalkozott az MNB területi igazgatóságainak tevékenységével, és javasolta az Igazgatóságnak, hogy a területi igazgatóságok további sorsának, esetleges megszüntetésének kérdését a Logisztikai Központ beruházás befejezése előtt tűzze napirendre.

3. A belső gazdálkodás áttekintése során az fb azt tapasztalta, hogy a szabályozottság és kontrollkörnyezet általában megfelelő, kifogások a beszerzési pályáztatásokkal kapcsolatos egyes belső szabályok és az alkalmazott gyakorlat tekintetében merültek fel.

A Magyar Nemzeti Bank korábban nem tartozott az 1995. évi közbeszerzési törvény hatálya alá, az új közbeszerzési törvény hatálya viszont már – 2004. május 1-jétől kezdődően – kiterjed az MNB-re is.

Az fb megállapította, hogy az MNB a beszerzéseit általában pályáztatás útján hajtotta végre és vállalta, hogy a személyi hatály kiterjedése nélkül is a közbeszerzési törvény szellemében jár el, ugyanakkor a beszerzésekre külön belső szabályokat alkotott. E belső szabályok általában megegyezők a közbeszerzési törvényben foglaltakkal, egyes fontos kérdésekben viszont eltérnek attól, vagyis a törvény rendelkezései szerinti beszerzési folyamat nem minden fázisát követik. Megengedik például, hogy a pályázatok meghirdetésekor ne határozzák meg az értékelési szempontok súlyait. Ráadásul az MNB beszerzési gyakorlatában a belső szabályoktól egyes esetekben lehetőség volt eltérni, ami gyengíti a szabályozás normativitását.

Az fb 2004 januárjában – a Miniszterelnök úrhoz érkezett közérdekű bejelentés alapján, amely kifogásolja az MNB Logisztikai Központ beruházásával összefüggő eljárást – foglalkozott az addig befejezett 4 pályázattal. Ennek során két pályáztatással kapcsolatban megvizsgálta a pályáztatások körülményeit, az eljárás menetét, és részben az Ellenőrzési főosztály jelentésére, valamint az ügyben felkért szakértői cég véleményére, továbbá a tagjaiból létrehozott eseti bizottság vizsgálatára is alapozva alakította ki véleményét.

Az fb szerint a külön is vizsgált két esetben a pályázatok lebonyolítása ugyan nem volt jogellenes, de a pályáztatás során az általános beszerzési gyakorlat alapelvei

néhol sérültek, így például utólagosan került kialakításra az értékelési szempontok súlyozása. (Ez még nem teszi semmissé vagy jogilag megtámadhatóvá az eredményt.) A követett eljárás célszerűsége vitatható. E két pályázat esetében a második helyezett ajánlata lényegesen olcsóbb volt, de az ár-szempont értékelésének szokatlanul alacsony (20%-os) súlya, a legjobb ajánlattevőkkel való tárgyalások elmaradása, a kiírásban nem szereplő feladatok vállalásának pozitív értékelése miatt nem biztos, hogy az MNB gazdasági érdekei szempontjából a legelőnyösebb döntések születtek.

Az MNB még az új közbeszerzési törvény hatályba lépése előtt elindította a legnagyobb értéket képviselő fővállalkozói pályázatot, és annak bonyolítását a korábbi – vizsgált – lebonyolítói pályázaton kiválasztott Kreatív 2000 Kft-re bízta. Ugyanakkor e pályázat elbírálására nézve is döntött a közbeszerzési törvény előírásainak alkalmazásáról.

Az fb szükségesnek tartja a közbeszerzési törvény szerinti eljárás pontos alkalmazását és a lebonyolítói szerepet betöltő cég által szervezett beszerzési eljárás ennek megfelelő szoros ellenőrzését. Az eljárást az fb is megkülönböztetett figyelemmel fogja kísélni.

4. A felügyelő bizottság áttekintette az MNB peres ügyeinek, valamint az MNB tulajdonában álló érdekeltségeknek a helyzetét. A kapott információk alapján, ezeken a területeken nem valószínűsített olyan kockázatot, amely céltartalékképzési igényt jelentene.

Az fb a peres ügyek kapcsán ugyanakkor tudomást szerzett arról, hogy az előző időszakban történt nagyarányú létszámleépítéskor a munkavállalók közül többen is munkaügyi pert indítottak az MNB ellen. A beszámolási időszakban az egyik ilyen peresztés során az MNB-nek több tízmillió forint összegű kifizetési kötelezettsége keletkezett, ami az fb megítélése szerint – gondosabb eljárás mellett – elkerülhető lett volna.

Az MNB tulajdonosi érdekeltségébe tartozó gazdasági társaságok helyzetével foglalkozva az fb ismételten felhívta a pénzügyminiszternek mint az MNB tulajdonosának figyelmét az MNB 100%-os tulajdonában lévő Pénzjegynyomda Rt. sorsával kapcsolatos döntés mielőbbi meghozatalának fontosságára. Miután az MNB-nek nem áll szándékában euróbankjegyet gyártani, mielőbb dönteni indokolt a nyomda privatizálásáról, vagy más feladatok ellátása érdekében az állam részére történő térítésmentes átadásáról. Ha húzódik ugyanis a döntési folyamat, csökken a társaság vagyonának piaci értéke, s a fejlesztési elképzeléseket sem lehet addig felelősen megvalósítani. Az fb elnöke – az fb nevében – az MNB 2004. évi rendes közgyűlésén is szóba hozta az fb aggályait a Pénzjegynyomda Rt.-vel kapcsolatos döntés elhúzódásának következményeiről. Erre reagálva a pénzügyminiszter felkérte az MNB elnökét, hogy készítse a részére egy, az MNB álláspontját kifejtő feljegyzést, s egyúttal jelezte, hogy mihamarabb döntést hoz az ügyben.

5. Az fb az MNB ingatlanjaival, valamint az irodahelyiség-gazdálkodásával kapcsolatban megállapította, hogy a kormány, a Magyar Államkincstár és az MNB jó együttműködésével korrekt módon lezárul a korábbi – az MNB és a MÁK közötti

– feladatátcsoportosításhoz igazodóan a tárgyi feltételek átrendezése. (Vidéken ugyanis a feladatokkal együtt az irodahelyiségek is átadásra kerültek.) Az fb üdvözölte továbbá, hogy az épületek átadása hatékonyságjavító is egyben, mert kevesebb épület esetén kisebb lesz az MNB működési költsége.

6. A felügyelő bizottság az előző időszakról szóló beszámolójában említést tett a Nemzetközi Gazdasági Együttműködési Bank (NGEB) MNB-nél lévő betétjével, illetve az azzal szemben álló követeléssel kapcsolatban arról, hogy az ügy régóta rendezetlen, ráadásul az MNB a betétek után rendszeresen fizeti a kamatot, míg a fennálló magyar követelésnek a kamatozása bizonytalan. Mivel az állami követelések behajtása a pénzügyminiszter feladata, az fb levélben hívta fel a figyelmét az ügyre. Tekintettel arra, hogy a rendezésben nyilván az MNB-nek is közre kell működnie, az fb az MNB elnökének is levelet küldött. Részben e felvetés hatására újraindultak a hivatalos tárgyalások az ügy rendezéséről.
7. Az fb az MNB-nek az EU-csatlakozásra való felkészülését illetően úgy véli, hogy a meglévő szervezeti keretek – a megtett kisebb módosítással – alkalmasnak látszanak EU tagországaként való működésre is. A csatlakozással kapcsolatban informatikai jellegű probléma sem merült fel, a Gazdasági és Monetáris Unióhoz való csatlakozással összefüggő teendők előkészítését pedig időben megkezdték.
8. A felügyelő bizottság a jegybanktörvény előírásaival és a gazdasági társaságokra jellemző gyakorlattal összhangban, a hatáskörébe tartozó feladatok tekintetében, végezte a belső ellenőrzés irányítását, feladatait a jegybanktörvény 2003. decemberi módosítása pontosította. A belső ellenőrzés a beszámolási időszakban 51 vizsgálatot végzett, problémákat elsősorban az emisszió és a számítástechnika területén tárt fel.
9. Az fb delegációja finn meghívásra látogatást tett a Finn Nemzeti Banknál. A finn jegybank élén – az Igazgatóság mellett – kizárólag parlamenti képviselőkből álló, a Parlament által választott, fontos hatáskörrel rendelkező Parlamenti Felügyelő Tanács áll. Ezek a tapasztalatok is jelzik, hogy a jelenlegi magyar törvényi szabályozás nem példa nélküli az Európai Központi Bankhoz tartozó jegybankoknál.
10. A felügyelő bizottság és az MNB Igazgatóságának együttműködése korrekt volt, a jegybanktörvény módosítása rendezte a belső ellenőrzés irányításával kapcsolatos korábbi hatásköri vitát. Az előző évinél kevesebb ügyben voltak eltérő értékelések. A külső szakértő igénybevételének lehetőségével kapcsolatban egy esetben nézeteltérés keletkezett, amit végül sikerült kompromisszummal lezárni.

A. rész

A Magyar Nemzeti Bank felügyelő bizottságának működése

1. fejezet

A felügyelő bizottság megalakulása, személyi összetétele, megbízatásának időtartama

Az MNB-törvény 52/A. §-ának (4) bekezdése szerint a felügyelő bizottság tagjai:

- a) az Országgyűlés által választott elnöke,
- b) az Országgyűlés által választott további három tag,
- c) a pénzügyminiszter képviselője,
- d) a pénzügyminiszter által megbízott szakértő.

A választás és a megbízatás alapján a felügyelő bizottság személyi összetétele a következő:

Elnök: Akar László
Tagok: Baranyay László,
dr. Kajdi József,
dr. Várhegyi Éva,
dr. Várfalvi István mint a pénzügyminiszter képviselője,
dr. Urbán László mint a pénzügyminiszter által megbízott szakértő.

A felügyelő bizottság első (alakuló) ülését 2002. november 19-én tartotta. A felügyelő bizottság tagjai az MNB-törvényben előírt ún. összeférhetetlenségi és vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségüknek a jogszabályoknak megfelelően eleget tettek.

Az MNB-törvény 52/B. §-a értelmében a felügyelő bizottság tagjainak megbízatása az Országgyűlés megbízatásának időtartamára szól. A felügyelő bizottság működése addig tart, amíg az újonnan megalakult Országgyűlés az alakuló üléstől számított 3 hónapon belül az új felügyelő bizottsági tagokat megválasztja. Amennyiben az újonnan megalakult Országgyűlés az említett határidő leteltéig az új felügyelő bizottsági tagokat nem választja meg, az fb működése mindaddig tart, amíg az újonnan megalakult Országgyűlés a felügyelő bizottság új tagjairól nem dönt. (Ha a felügyelő bizottság tagjának megbízatása bármely okból annak az időtartamnak az eltelte előtt megszűnik, amelyre a megbízatás szólt, a tag helyébe az Országgyűlés arra az időtartamra választja, illetve a pénzügyminiszter arra az időtartamra bízta meg az új személyt, amely időtartamot a megszűnt tagságot betöltő személy nem töltött ki.)

2. fejezet

A felügyelő bizottság jogállása, hatásköre, fő feladatai

A felügyelő bizottság működésére (jogállására, hatáskörére, feladataira) alapvetően az MNB-törvényben és a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. törvényben foglaltak az irányadók. (Az MNB-törvény 70. §-a értelmében ugyanis a gazdasági társaságokról szóló törvény rendelkezéseit – figyelemmel az MNB-törvényben meghatározott eltérésekre – alkalmazni kell az MNB felügyelő bizottságára is.)

A felügyelő bizottság MNB-törvényben meghatározott fő feladata az MNB mint részvénytársaság működésének folyamatos tulajdonosi ellenőrzése, hatásköre azonban nem terjed ki a Magyar Nemzeti Banknak az MNB-törvény 4. § (1)-(7) bekezdéseiben meghatározott alapvető feladataira, illetve azoknak az MNB-eredményre gyakorolt hatására. A felügyelő bizottság tehát nem vizsgálja:

- a) a monetáris politika meghatározását és megvalósítását,
- b) a bankjegy- és érmekibocsátást,
- c) a hivatalos deviza- és aranytartalék képzését és kezelését,
- d) a devizatartalék kezelésével és az árfolyampolitika végrehajtásával kapcsolatban végzett devizaműveleteket,
- e) a belföldi fizetési és elszámolási rendszerek kialakítását és szabályozását, valamint azok biztonságos és hatékony működésének támogatását,
- f) a statisztikai adatok gyűjtését és közzétételét,
- g) a pénzügyi rendszer stabilitásának támogatását, valamint a pénzügyi rendszer prudenciális felügyeletére vonatkozó politikát és azok megvalósulását.

A felügyelő bizottság haladéktalanul köteles értesíteni az Igazgatóságot, ha ellenőrzési tevékenysége során jogellenességet, illetőleg alapszabályba vagy közgyűlési határozatba ütköző tény, mulasztást vagy visszaélést észlel. Ilyen esetekben a felügyelő bizottság jogosult a Közgyűlés összehívását kezdeményezni, illetve – ha szükséges – annak összehívásáról maga intézkedik, és egyben javaslatot tesz a Közgyűlés napirendjére.

A felügyelő bizottság megvizsgálja a Magyar Nemzeti Bank – a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény és az annak végrehajtásáról kiadott, a Magyar Nemzeti Bank éves beszámolóképzési és könyvvezetési kötelezettségeinek sajátosságairól szóló 221/2000. (XII. 19.) kormányrendelet szerinti – éves beszámolóját, illetve eredménykimutatását, mert az MNB Közgyűlése arról csak a felügyelő bizottság írásos jelentésének birtokában határozhat.

A felügyelő bizottság köteles megvizsgálni a Magyar Nemzeti Bank Közgyűlésének napirendjén szereplő valamennyi lényeges üzletpolitikai jelentést is, valamint minden olyan előterjesztést, amely az MNB Közgyűlésének kizárólagos hatáskörébe tartozó ügyre vonatkozik.

Az MNB-törvénynek a 2003. évi CXV. törvénnyel történt december 20-i módosítása kimondja, hogy az fb a szóban forgó közgyűlési jelentését a már említett hatásköri

korlátozásoknak megfelelően készíti el. (Megjegyezzük, hogy az fb már az előző évi jelentésénél is az új szabályozás szerint járt el.)

Az MNB-törvény módosításával egyértelműbbé vált továbbá a belső ellenőrzés (az Ellenőrzési főosztály) irányításának megosztása a felügyelő bizottság és az Igazgatóság között. A módosítás szerint:

„A belső ellenőrzés szervezete, az MNB törvényben foglalt korlátozással, a felügyelő bizottság, illetőleg az fb hatáskörébe nem tartozó feladatok tekintetében az igazgatóság irányítása alá tartozik.”

A főosztály vezetőjének kinevezése, illetőleg felmentése csak a felügyelő bizottság egyetértésével történhet. Az fb az irányítási, szakmai felügyeleti jogával élve jóváhagyja a belső ellenőrzési munkatervet, illetve az fb ülés napirendjére tűzi, megtárgyalja és elfogadja az Igazgatósággal egyeztetett, az Ellenőrzési főosztály vizsgálati tevékenységének tapasztalatairól szóló beszámolókat, továbbá szükség esetén konkrét vizsgálatokat is elrendel. Amennyiben az MNB elnöke a belső ellenőrzés jóváhagyott munkatervén kívül ún. rendkívüli vizsgálatot kezdeményez, úgy azzal az fb elnöke kiegészíti az Ellenőrzési főosztály munkatervét és arról a felügyelő bizottság soron következő ülésén tájékoztatást ad.

Az Igazgatóság hatáskörébe tartozik a már említettek mellett a belső ellenőrzés tapasztalatainak és éves tervének megtárgyalása. A törvénymódosításban szerepel továbbá az is: amennyiben az Igazgatóság az irányítási jogkörének gyakorlása során olyan vizsgálati megállapításról szerez tudomást, amely az fb hatáskörébe tartozik, akkor erről a megállapításról tájékoztatást ad a felügyelő bizottságnak.

A felügyelő bizottság tagjai – mint ahogy arról a bevezetőben már szó volt – saját tevékenységükről évente közös beszámolót készítenek, és azt megküldik az Országgyűlésnek, illetve a pénzügyminiszternek.

3. fejezet

A felügyelő bizottság ügyrendje

A felügyelő bizottság az ügyrendjét az alakuló ülését követő 2002. december 3-ai ülésén egyhangú szavazással állapította meg, amit a részvénytulajdonost képviselő pénzügyminiszter a 2003. január 8-án kelt, 1/2003. sz. részvényesi határozattal hagyott jóvá. Az fb az MNB-törvény módosításának hatályba lépését követő első ülésén (2004. január 27-én) a változó törvényi rendelkezéseknek megfelelően módosította ügyrendjét, amelyet a pénzügyminiszter az 1/2004. sz. részvényesi határozatával február 10-én jóváhagyott. Az fb a jóváhagyott ügyrendet megküldte az Országgyűlés és az Állami Számvevőszék elnökének, valamint az MNB könyvvizsgálójának. A jelenleg hatályos ügyrendet az 1. sz. melléklet tartalmazza.

4. fejezet

A felügyelő bizottság ülésezési és döntéshozatali rendje

A felügyelő bizottság a hatályos jogszabályok értelmében testületként jár el, döntéseit kizárólag felügyelő bizottsági ülésen hozza. Felügyelő bizottsági ülés megtartása nélkül az fb határozathozatalra nem jogosult. A tagok személyesen kötelesek eljárni, képviselőnek nincs helye.

A felügyelő bizottság éves munkaterv alapján működik, amely a jelenlegi gyakorlatban az MNB éves rendes közgyűlései közötti időszakokra (júniustól-májusig) vonatkozik. A felügyelő bizottság a beszámolási időszakban a 2. sz. melléklet szerinti munkaterv alapján végezte munkáját. (A felügyelő bizottsági ülések időpontjai és az üléseken megtárgyalt témák felsorolása a 3. sz. mellékletben található.)

A felügyelő bizottság 2004. május 25-i ülésén elfogadta a 2004. júniustól – 2005. májusig tartó időszakra vonatkozó munkatervét, amelyet a 4. sz. melléklet tartalmaz.

A felügyelő bizottság működésének szervezése az fb elnökének feladata. Az fb elnöke, vagy akadályoztatása esetén az általa kijelölt felügyelő bizottsági tag

- a) az fb jóváhagyott munkatervére támaszkodva meghatározza az ülés előzetes napirendjét, felügyeli a napirendre kerülő anyagok összeállítását;
- b) összehívja és vezeti az fb üléseit;
- c) kijelöli a jegyzőkönyv vezetőjét és hitelesítőjét;
- d) elrendeli a szavazást, és megállapítja annak eredményét;
- e) két ülés között biztosítja az fb kapcsolatát az MNB elnökével, vezetőivel, valamint a könyvvizsgálóval és erről utólagosan tájékoztatja az fb-t;
- f) meghívás esetén tanácskozási joggal részt vesz az Igazgatóság ülésén;
- g) az éves rendes közgyűléseken – az fb hatáskörébe tartozó kérdéseket illetően – ismerteti az fb-nek a mérlegről, az eredménykimutatásról és az MNB rendeltetésszerű működését érintő fontosabb jelentésekről kialakított testületi állásfoglalását; rendkívüli esetben – az fb felhatalmazása alapján – összehívja a Közgyűlést;
- h) az fb felhatalmazása alapján és nevében kapcsolatot tart az fb-tagokat megválasztó Országgyűléssel, illetőleg annak illetékes bizottságaival, valamint a pénzügyminiszterrel és az Állami Számvevőszék vezetőivel;
- i) gondoskodik a számviteli törvény szerinti beszámoló elfogadásához szükséges közgyűlési jelentés, illetőleg az MNB-törvény szerinti tájékoztatási kötelezettségnek eleget tevő országgyűlési jelentés kiadásáról.

A felügyelő bizottság szükség szerinti gyakorisággal, de általában havonta ülésezik. Az ülések összehívását az ok és cél megjelölésével az fb bármely tagja is kérheti az elnöktől, aki a kérelem kézhezvételétől számított 8 napon belül köteles intézkedni az fb ülés (30 napon belüli időpontra történő) összehívásáról. Ha az elnök a kérelemnek nem tesz eleget, a tag maga jogosult az ülés összehívására.

Az fb üléseinek állandó meghívottjai:

- az MNB elnöke,
- a könyvvizsgáló,
- az MNB elnöke által a felügyelő bizottsággal való kapcsolattartásra kijelölt személy (felügyelő bizottsági koordinátor),
- a belső ellenőrzés vezetője,
- az Állami Számvevőszék képviselője.

Az fb elnöke – vagy akadályoztatása esetén az általa kijelölt felügyelő bizottsági tag – az egyes napirendek tárgyalásához további személyeket is meghívhat.

A felügyelő bizottság az ülés megkezdésekor dönt a végleges napirend meghatározásáról. Az előzetes napirendi javaslatban nem szereplő kérdés csak akkor vehető fel napirendre, ha ahhoz az fb valamennyi tagja hozzájárul, illetőleg ha csak tájékoztató jellegű, döntést nem igénylő témáról van szó.

A felügyelő bizottság akkor határozatképes, ha tagjainak legalább kétharmada jelen van. Az fb a határozatait nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel hozza, szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata nem dönt.

A felügyelő bizottság által vizsgált kérdésben a személyében, illetve a személyéhez kapcsolható intézmény révén érintett fb-tag az adott napirend megtárgyalásában, valamint az azzal kapcsolatos határozathozatalban nem vehet részt.

Az fb zárt ülést is tarthat, amelyet bármely fb-tag kezdeményezhet, és amiről az fb vita nélkül dönt. Ezekben a zárt ülésekben csak az fb tagjai vehetnek részt.

A felügyelő bizottság üléséről a felügyelő bizottsági titkárság készíti a jegyzőkönyvet, amely tartalmazza a hozzászólások, illetve a vita lényegét, a hozott határozatokat, a szavazati arányokat (kérésre a szavazatok név szerinti megjelölésével). Az fb bármelyik tagja kérheti szó szerinti jegyzőkönyv készítését. Az fb tagok jogosultak az eltérő álláspontjukat tartalmazó írásbeli nyilatkozatukat a jegyzőkönyvhöz csatolni. A jegyzőkönyvet az ülést levezető elnök és a jegyzőkönyvet hitelesítő felügyelő bizottsági tag aláírásával 10 munkanapon belül kell véglegesíteni.

Az ülésekről készült jegyzőkönyveket megkapják:

- a) az fb tagjai,
- b) az MNB elnöke,
- c) az MNB alelnökei,
- d) a felügyelő bizottsági koordinátor,
- e) az Állami Számvevőszék elnöke,
- f) a könyvvizsgáló,
- g) az fb titkárságának vezetője,
- h) a belső ellenőrzés vezetője.

A zárt ülésekről készült jegyzőkönyvet csak az fb tagjai kapják meg.

A felügyelő bizottság – a titoktartási kötelezettség betartásával – közlemény formájában vagy más módon, üléséről a nyilvánosságot tájékoztathatja. A közlemény szövegét az fb hagyja jóvá. Az fb üléséről szóló közlemény kiadására, illetőleg az ülésről a nyilvánosság más módon történő tájékoztatására a felügyelő bizottság elnöke, vagy az általa felkért fb tag jogosult. A felügyelő bizottság munkájáról szóló általános tájékoztatás joga viszont bármelyik fb tagot megilleti.

5. fejezet

A felügyelő bizottság kapcsolatrendszere

A felügyelő bizottság és az Országgyűlés

A felügyelő bizottság az éves munkatervét tájékoztatásul megküldi az Országgyűlés elnökének, a részvénytulajdonos pénzügyminiszternek és az Állami Számvevőszék elnökének.

Az Országgyűlés alapvetően a felügyelő bizottság tagjai által készített közös beszámoló alapján tájékozódik a felügyelő bizottság munkájának eredményéről. Az Országgyűlés elnöke a Gazdasági bizottságot, valamint a Költségvetési és pénzügyi bizottságot jelölte ki az fb-vel kapcsolatos ügyek tárgyalására.

Az előző időszakról szóló felügyelő bizottsági beszámolót a Gazdasági bizottság a 2003. november 19-i ülésén az fb elnökének előterjesztésében tárgyalta.

A felügyelő bizottság kapcsolata az Állami Számvevőszékekkel

Az Állami Számvevőszék elnöke személyesen részt vett az fb alakuló ülésén. Ekkor megállapodás született az együttműködés formáiról.

Az Állami Számvevőszék elnökének képviselője állandó meghívottként részt vehet a Magyar Nemzeti Bank felügyelő bizottsági ülésein. Az Állami Számvevőszék elnöke tájékoztatásul megkapja a felügyelő bizottság ügyrendjét, munkatervét és az ülésekről készült jegyzőkönyveket.

Az Állami Számvevőszék rendszeresen megküldi az MNB-re vonatkozó saját munkatervét és ellenőrzési programját az MNB felügyelő bizottságának, amely – esetenként – javaslatot tesz annak kiegészítésére.

A felügyelő bizottság az Állami Számvevőszéknek az MNB ellenőrzése során tett észrevételeit, javaslatait a belső ellenőri megállapításokkal azonosan kezeli, így nyomon követi az ún. realizáló intézkedések megvalósulását.

A Magyar Nemzeti Bank számvevőszéki ellenőrzését végző munkacsoport vezetőivel a felügyelő bizottság képviselője esetenként konzultációkat folytat.

Az Állami Számvevőszékkel az együttműködés tárgyszerű és korrekt volt. A felmerülő vitás kérdések rendezése minden esetben konszenzusos megoldással zárult.

Az Állami Számvevőszék – az MNB-ben folytatott ellenőrzés keretében – 2004 májusában megvizsgálta a felügyelő bizottság munkatervét és módosított ügyrendjét.

A felügyelő bizottság és a pénzügyminiszter

Az MNB-törvény értelmében a felügyelő bizottság pénzügyminiszter által megbízott tagjai tájékoztatással tartoznak az őket megbízó pénzügyminiszternek. A felügyelő bizottság ügyrendje az Országgyűlés által választott és a pénzügyminiszter által

megbízott testületi tagok közös beszámolóját írja elő, amit az Országgyűlés és a pénzügyminiszter egyaránt megkap.

A felügyelő bizottság a beszámolási időszakban két alkalommal a folyamatos tulajdonosi ellenőrzés szerveként rendkívüli tájékoztatást adott a pénzügyminiszternek. Az egyik ilyen tájékoztatás a Pénzjegynyomda privatizációjának elhúzódnása, a másik pedig a Logisztikai központ beruházással kapcsolatos közérdekű bejelentés alapján végzett vizsgálat előzetes eredményének ismertetése volt. (A két említett témával részletesen a B. rész 6. ill. 8. fejezete foglalkozik.)

A Közgyűlés és a felügyelő bizottság

A Közgyűlés az MNB legfőbb döntéshozatali szerve. Annak ellenére, hogy a Magyar Nemzeti Bank a jegybanktörvény értelmében részvénytársasági formában működő jogi személy, az MNB felügyelő bizottságának tagjait – és annak elnökét – nem a részvénytársaság (vagyis a Közgyűlés), hanem az Országgyűlés választja, illetve a pénzügyminiszter bízza meg.

A felügyelő bizottság tagjai tanácskozási joggal részt vesznek és felszólalhatnak az MNB Közgyűlésén. A felügyelő bizottság elnöke, illetve az általa megbízott tag az MNB Közgyűlésén – az fb hatáskörébe tartozó kérdéseket illetően – ismerteti a felügyelő bizottságnak a mérlegről, az eredménykimutatásról, valamint az MNB rendeltetésszerű működését érintő fontosabb jelentésekről kialakított állásfoglalását. Az éves beszámolóról, illetve az eredménykimutatásról a Közgyűlés kizárólag a felügyelő bizottság írásos jelentésének birtokában határoz.

Az Igazgatóság és a felügyelő bizottság

Az Igazgatóság, amely a bank elnökéből és alelnökeiből áll, mint a bank ügyvezető szerve, felelős az MNB működésének irányításáért. A felügyelő bizottság elnöke vagy akadályoztatása esetén a felügyelő bizottság egyik tagja részt vesz az Igazgatóság ülésein és így a felügyelő bizottságot érintő témákról, döntésekről rendszeresen tájékozik.

A felügyelő bizottság kapcsolata az MNB vezetőivel

Az MNB elnöke és az fb-koordinátor állandó meghívottja az fb üléseinek. Az egyes napirendek tárgyalásakor előterjesztőként általában az MNB Igazgatóságának képviselőjében az illetékes ügyvezető igazgatók vannak jelen.

A felügyelő bizottság az ellenőrzési hatáskörébe tartozó kérdésekben az MNB Igazgatóságának tagjaitól és az MNB ügyvezető igazgatóitól szóban vagy írásban felvilágosítást kérhet, amelyet a megkeresett vagy az általa kijelölt személy ad meg. A felügyelő bizottságnak ez a jogosítványa – tekintettel arra, hogy a Magyar Nemzeti Bank is részvénytársaság – a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény 32. §-ának (2) bekezdésén alapszik.

Az fb két ülése közötti időszakban az MNB elnökével, vezetőivel, valamint a könyvvizsgálóval a felügyelő bizottság elnöke tartja a kapcsolatot, és arról utólagosan tájékoztatja a felügyelő bizottságot.

A beszámolási időszakban az fb-ülések jelentős részén az MNB elnöke nem vett részt, a képviseletében megjelent MNB-vezetők pedig esetenként úgy nyilatkoztak, hogy nincs kompetenciájuk, illetve felhatalmazásuk válaszolni a felmerült kérdésre. Ilyenkor az fb utólagosan visszatért a nem tisztázott ügyre úgy, hogy pótlólagos beszámolót kapott, vagy ismét tárgyalta az ügyet és végül minden esetben le tudta zárni a napirendet.

Kapcsolat az MNB könyvvizsgálójával

Az MNB könyvvizsgálója – akit az MNB Közgyűlése az Állami Számvevőszék javaslatára választ – a felügyelő bizottság üléseinek állandó meghívottja. A könyvvizsgálóval közvetlen kapcsolatot a felügyelő bizottság elnöke, illetve a felügyelő bizottság titkárságának vezetője tart.

A felügyelő bizottság kapcsolata a belső ellenőrzéssel

A felügyelő bizottság kapcsolatát a belső ellenőrzéssel alapvetően az fb – törvényen alapuló – irányítási feladata határozza meg. Ennek megfelelően a felügyelő bizottság jóváhagyja a belső ellenőrzés munkatervét, rendszeresen meg-kapja a hatáskörébe tartozó vizsgálati jelentéseket, amelyek alapján folyamatosan figyelemmel kíséri az ellenőrzési munkát és – ha szükségesnek tartja – soron kívüli vizsgálatra kéri fel az Ellenőrzési főosztályt. (Az MNB belső ellenőrzési tevékenységének és az irányítás eszközeinek részletesebb bemutatásával a 8. fejezet foglalkozik.)

Kapcsolat az MNB munkavállalóival

A felügyelő bizottság felhatalmazása alapján az fb elnöke az MNB Szakszervezetének és Üzemi Tanácsának képviselőjével megállapodott abban, hogy a munkavállalók érdekeit érintő problémákról tájékoztatást kap, illetőleg az fb hatáskörébe tartozó kérdésekkel, felvetésekkel az MNB munkavállalói szervezetei közvetlenül is megkereshetik az fb tagjait. Ilyen megkeresés a beszámolási időszakban nem volt.

6. fejezet

A felügyelő bizottság működését elősegítő személyi és technikai feltételek, a felügyelő bizottság titkársága

A felügyelő bizottság ügyrendjének 9. §-a alapján a felügyelő bizottság munkájával kapcsolatos egyeztetési, szervezési, valamint egyéb titkársági feladatokat a két főből álló titkársága látja el.

Az MNB Igazgatósága által 2003. május 13-án elfogadott Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ) módosítás szerint a felügyelő bizottsági titkárság a felügyelő bizottság munkájával kapcsolatos egyeztetési, szervezési és egyéb titkársági feladatokat lát el, gondoskodik a felügyelő bizottság munkavégzéséhez szükséges adminisztratív feltételek megteremtéséről, napi munkakapcsolatot tart az MNB munkaszervezetének képviselőjében eljáró fő kapcsolatok koordinátorával, az Ellenőrzési főosztály vezetőjével, valamint szervezi és koordinálja a felügyelő bizottság kapcsolattartását az Országgyűléssel, a Pénzügyminisztériummal és az Állami Számvevőszékkel. A felügyelő bizottsági titkárság vezetőjének munkaviszonya keletkezését és megszűnését illetően az fb döntése és javaslata alapján az MNB elnöke gyakorol munkáltatói jogokat. Az MNB elnöke egyéb tekintetben nem munkáltató, a titkársági tevékenység szakmai irányítása és a titkárság munkafadatainak megállapítása a felügyelő bizottság elnökének hatáskörébe tartozik.

Az MNB elnöke ugyanakkor a felügyelő bizottsággal való munkakapcsolat segítésére egy – a közvetlen irányítása alá tartozó – felügyelő bizottsági koordinátort is kinevezett. A koordinátor a felügyelő bizottsággal való banki kapcsolattartásért felelős. Ennek keretében kapcsolatot tart a felügyelő bizottság elnökével, a felügyelő bizottsági titkársággal, közvetíti a felügyelő bizottság igényeit – elsősorban az ülésekre készítendő szakmai anyagok tekintetében – a bank munkaszervezete, elsődlegesen az egyes szervezeti egységek vezetői és/vagy az ügyvezető igazgatók részére, továbbá rendszeresen konzultál az Ellenőrzési főosztály vezetőjével. Mindezek kap-csán:

- a) részt vesz a felügyelő bizottság ülésein, – felhatalmazás esetén – képviseli, közvetíti a bank álláspontját;
- b) a felügyelő bizottság igényeit közvetíti a bank elnöke, alelnökei, illetve az illetékes szervezeti egység vezetője részére;
- c) közreműködik a felügyelő bizottság munkatervének bankon belüli megismertetésében;
- d) a felügyelő bizottság munkatervében szereplő egyes napirendekhez tartozó előterjesztések elkészítését szervezi és koordinálja;
- e) nyilvántartást vezet a felügyelő bizottságnak átadott iratokról;
- f) gondoskodik a felügyelő bizottság üléseire szóló, banki munkavállalókat érintő meghívóknak, illetve az ülések anyagainak a belső címzettekhez való eljuttatásáról;
- g) a felügyelő bizottsági ülések jegyzőkönyvének másolatait vagy kivonatát eljuttatja az érintett banki munkavállalónak;

- h) napi kapcsolatot tart a felügyelő bizottság elnökével, illetve a felügyelő bizottsági titkársággal.

Az fb ügyrendje szerint a felügyelő bizottság működésének és feladatai zavartalan ellátásának tárgyi és pénzügyi feltételeiről az MNB gondoskodik. Ennek megfelelően a felügyelő bizottság a 2004. évi költségtervét 9,5 millió forint összegben (508 ezer forint tartalékkal együtt) állapította meg, amely összeget az MNB Igazgatósága az MNB éves pénzügyi tervében elkülönítette. (A költségterv a személyi jellegű kifizetések összegét nem tartalmazza.) A költségtervben külső szakértők esetleges felkérésére legfeljebb 5 millió forint áll rendelkezésre. (A szakértői megbízási díjak kifizetésére minden esetben az fb testületi ülése adhat csak engedélyt.)

A 2003. naptári évi tényleges költség a 2 millió forintot sem érte el, 2004-ben pedig – a beszámoló elfogadásának időpontjáig – 1,3 millió forint összegű volt a felhasználás. A tervhez képest mutatkozó lényeges megtakarítás fő oka az, hogy a 2003-ban, illetve 2004-ben – az fb függetlensége érdekében jelentős tartalékkal tervezett – 5-5 millió forintos szakértői díjból mindössze 500 ezer forint felhasználás történt.

7. fejezet

A folyamatos tulajdonosi ellenőrzés megvalósulása a felügyelő bizottság munkájában

A felügyelő bizottság ügyrendjében foglaltak alapján az MNB elnökével történt megállapodás szerint, az fb elnöke állandó meghívottként – tanácskozási joggal – részt vesz az Igazgatóság ülésein. Akadályoztatása esetén (a rotációs elv alkalmazásával) az fb egy másik tagját kéri fel a részvételre. Az fb ülésein rendszeres tájékoztatást kap a felügyelő bizottság többi tagja is az igazgatósági üléseken tárgyalt olyan témákról, illetve döntésekről, amelyek az fb hatáskörébe tartoznak.

A felügyelő bizottság titkársága részben ún. médiafigyelő feladatot is ellát és jelzi az fb tagjainak, ha az MNB-t érintő – az fb hatáskörébe tartozó kérdésekkel foglalkozó – fontosabb újságcikkek jelennek meg, illetve hírek hangzanak el. A felügyelő bizottság ezeket, valamint saját információit mérlegeli, s ha szükségesnek tartja, tájékoztatást kér az MNB vezetőitől.

A felügyelő bizottság ellenőrzési tapasztalatainak zömét az éves munkatervbe felvett témakörök szerinti – az MNB által készített – előterjesztésekből származó, valamint az fb ülések napirendjén szereplő anyagok megtárgyalása során kapott, továbbá az egyéb beszámolók, tájékoztatók megismeréséből szerzett információk, megállapítások teszik ki. A munkatervben szereplő témák tematikájához esetenként – az fb tagok közötti munkamegosztás szerint – egy-egy fb tag részletező jellegű kérdésekből álló listát állít össze, amelyet az fb elnöke megküld az adott tárgykörben illetékes, az előterjesztés elkészítéséért felelős MNB vezetőnek.

A felügyelő bizottság tagjai az ülések napirendjére tűzött anyagok tárgyalása során – ha szükségesnek tartják – az MNB képviselőihez további kérdéseket intéznek, illetve kiegészítő anyagok kéréséről döntenek.

A felügyelő bizottság tájékozódásának fontos eleme a belső ellenőrzés vizsgálati jelentéseinek megismerése. Az ellenőrzési jelentések folyamatos figyelemmel kísérése, a tulajdonosi ellenőrzés hatáskörébe tartozó egy-egy téma felügyelő bizottsági ülésen való megtárgyalása szintén fontos információkat, tapasztalatokat adhat a felügyelő bizottságnak.

A felügyelő bizottság végső soron belső ellenőrzési célvizsgálat elrendelésére is jogosult és külső szakértőt is igénybe vehet.

Az fb a beszámolási időszakban két témában, a Logisztikai Központ beruházás pályáztatási eljárásának menetére, valamint a Pénzjegynyomda Rt. osztalékfizetésére vonatkozóan kért külön rendkívüli jelentést a belső ellenőrzéstől. Emellett egy esetben – az fb munkatervében szereplő napirend tárgyalásának elősegítésére – a belső ellenőrzés eredeti munkatervében nem szereplő vizsgálatot rendelt el.

Külső szakértő igénybevételére ebben a ciklusban eddig két esetben került sor: 2003. elején a Logisztikai Központtal kapcsolatos hatásköri vitában, és 2004. tavaszán a Logisztikai Központ pályáztatásával kapcsolatos fb vizsgálat keretében.

8. fejezet

A belső ellenőrzés irányítása, mint a felügyelő bizottság törvényen alapuló másik feladata

A Magyar Nemzeti Bankban a függetlenített belső ellenőrzés követelményének való megfelelés egyrészt abban áll, hogy önálló szervezeti egységként, közvetlenül az MNB elnökének felügyelete alatt Ellenőrzési főosztály működik, amelynek vezetőjét – a felügyelő bizottság egyetértése esetén – az elnök nevezi ki és hívhatja vissza.

A belső ellenőrzés függetlensége másrészt abban is megnyilvánul, hogy vezetője és vezető besorolású alkalmazottai, valamint a beosztott auditorok nem bízhatók meg olyan feladattal, amelyet utólag ellenőrizhetnek, illetve ellenőriztethetnek. A vizsgálattal megbízott auditoroknak az általuk ellenőrzött szervezeti egységek vezetőitől személyileg és anyagilag is függetlennek kell lenniük, ugyanakkor az auditorok az ellenőrzéssel összefüggő megállapításaik megváltoztatására vagy azoknak az ellenőrzési jelentésből történő elhagyására nem utasíthatók.

Az ellenőrzésben nem vehet részt az a személy, akivel szemben kizáró ok merül fel. Nem folytathat ellenőrzést például az, aki az ellenőrzött szervezeti egység alkalmazottjának közeli hozzátartozója, vagy akitől bármilyen ok miatt az ellenőrzés tárgyilagossága lefolytatása nem várható, aki olyan feladat végrehajtását vagy szervezeti egységet ellenőrizne, amely feladatot korábban ő végzett vagy irányított, illetve amely szervezeti egységet korábban ő vezetett. Az auditor ezeket a kizáró okokat – az összeférhetlenségi szabályra tekintettel – köteles haladéktalanul bejelenteni.

Az Ellenőrzési főosztály mint a belső ellenőrzés függetlenített központi szerve, az MNB-törvény 52/A §-ának (3) bekezdésében foglalt korlátozással a felügyelő bizottság, illetőleg az fb hatáskörébe nem tartozó feladatok tekintetében az Igazgatóság irányítása alatt áll. A főosztály alapvető feladata a bank törvényes, szabályos, kockázatmenedzselt, átlátható működésének támogatása, a bank és ügyfelei eszközeinek, a tulajdonos érdekeinek védelme.

Alapvető feladata teljesítése érdekében a főosztály:

- a) az MNB valamennyi szervezeti egységénél és az MNB többségi tulajdonában álló társaságoknál vizsgálja a jogszabályokban és a belső szabályokban foglaltak betartását;
- b) ellenőrzései során feltárja és kivizsgálja vagy kivizsgálásra javasolja az MNB érdekeit veszélyeztető hibákat, az esetleges visszaéléseket, ezekről jelzést ad az adott banki terület vezetésének, az MNB elnökének, a szakmai irányítást ellátó alelnöknek és a felügyelő bizottság elnökének;
- c) a vizsgálatok kapcsán feltárja az olyan helyzeteket, ahol az MNB megtakarításokat eszközölhetne vagy növelhetné működése hatékonyságát;
- d) vizsgálataiban feltárja az MNB tevékenységében rejlő kockázatokat és e kockázatok kezelése céljából minősíti a banki rendszerekbe épített ellenőrzési mechanizmusokat, illetve javaslatot tesz ezek javítására, fejlesztésére;

- e) kidolgozza az MNB működési kockázatainak feltérképezési gyakorlatát a rendszerszerű működési kockázatkezelés megalapozásához;
- f) kialakítja az üzletfolytonossági tervezési rendszer banki belső szabályait, felügyeli működtetését;
- g) elsősorban a kockázatok csökkentésének szempontját szem előtt tartva véleményezi a belső szabályok tervezeteit, illetve javaslatával segíti a kiemelt informatikai és egyéb fejlesztések tervezését;
- h) javaslatokat tesz az MNB által kiadandó külső szabályozások koncepciójához;
- i) véleményezi a banknak megküldött, a banki tevékenységet érintő jogszabálytervezeteket;
- j) együttműködik az MNB által megbízott könyvvizsgálóval és az Állami Számvevőszékkel.

A belső ellenőrzés irányításának egyik alapvető eszköze az, hogy az Ellenőrzési főosztály éves ellenőrzési tervét és a munkájáról készített éves beszámolót az Igazgatóság általi elfogadást követően a felügyelő bizottság hagyja jóvá. Az ellenőrzési terv módosítása, valamint a rendkívüli vizsgálatok beiktatása szintén csak az fb jóváhagyásával történhet.

Az Ellenőrzési főosztály vezetője dönt a munkatervben szereplő ellenőrzési feladatok végrehajtásának elrendeléséről, a vizsgálatok ütemezéséről.

Ha a bank alkalmazottai, illetve vezetői részéről felmerült igény vagy egyéb szempont alapján indokoltnak látszik valamely területen soron kívüli (az ellenőrzési tervben nem ütemezett) vizsgálatot végezni, akkor a főosztály vezetője köteles az MNB elnökének a vizsgálatra javaslatot tenni és arról a felügyelő bizottságot tájékoztatni. A tervben szereplő egyes vizsgálatok, valamint a terven felüli vizsgálatok soron kívüli elvégzéséről a felügyelő bizottság dönt.

Az ellenőrzési terv megvalósulását a főosztályvezető az év folyamán folyamatosan figyelemmel kíséri, s arról havi rendszerességgel tájékoztatót készít a felügyelő bizottság részére.

A Magyar Nemzeti Bank függetlenített belső ellenőrzési rendjét elnöki utasítás határozza meg, amely tartalmazza:

- a függetlenített belső ellenőrzés célját,
- az Ellenőrzési főosztály jogállását, függetlenségét, hatáskörét, az összeférhetetlenségi szabályokat,
- a vizsgált szervezeti egységek kötelezettségeit,
- a belső ellenőrzés munkamódszereit, az ellenőrzési módokat,
- az ellenőrzések előkészítését, lebonyolítását,
- az ellenőrzések megállapításainak írásba foglalási szabályait, az éves ellenőrzési tapasztalatokról történő beszámolás rendjét, a belső ellenőrzési jelentések és beszámolók címzettjeit,

- az ellenőrzések megállapításaiból következő realizálási feladatokat, a végrehajtásért felelősöket, az intézkedések végrehajtásának ellenőrzését, valamint
- a belső ellenőrzési jelentések, illetve jegyzőkönyvek címzettjeit, ideértve az fb hatáskörébe tartozó jelentések esetében az fb elnökét is.

Az MNB-törvény 2003. decemberi módosításával az Igazgatóság feladata lett az is, hogy amennyiben az irányítási jogkörének gyakorlása során olyan vizsgálati megállapításról szerez tudomást, amely az fb hatáskörébe tartozik, akkor arról tájékoztatnia kell a felügyelő bizottságot. E rendelkezés végrehajtása érdekében a belső ellenőrzésről szóló elnöki utasításban az ellenőrzési jelentések belső elosztási rendjét kiegészítették a következőkkel: „Amennyiben olyan jelentés tartalmaz FB hatáskörébe tartozó megállapításokat, amelyet az FB korábban nem kapott meg, az Igazgatóság döntése alapján e jelentésekből készült – az FB hatáskörébe tartozó megállapításokat és azok háttérét tartalmazó – kivonatokat a Főosztály az FB részére szintén megküldi. Az Igazgatóság e pont szerinti jogkörét az Audit bizottságra delegálhatja.”

A Magyar Nemzeti Bankban működő Audit bizottság elnöke az MNB elnöke. Tagjai az alelnökök, a szakterületeket felügyelő ügyvezető igazgatók, az Ellenőrzési főosztály vezetője és még a működésfejlesztési, illetve kockázatelemzési területekért felelős főosztályvezetők. Az Audit bizottság ülésein mint állandó meghívott részt vesz az MNB könyvvizsgálója, valamint a felügyelő bizottság hatáskörébe tartozó napirend esetén a felügyelő bizottság elnöke vagy az általa kijelölt képviselője.

Az Audit bizottság megtárgyalja a könyvvizsgálói stratégiát, ellenőrzi a korábbi döntések végrehajtását, értékeli azok eredményességét. Feladata továbbá az MNB ellenőrzési rendszere (belső ellenőrzés, könyvvizsgáló, felügyelő bizottság, Állami Számvevőszék) által tett megállapítások tapasztalatainak megtárgyalása, az éves ellenőrzési terv, valamint a belső ellenőrzés éves beszámolójának előzetes elfogadása, megvalósulásának nyomon követése. Az Audit bizottság elnöke dönt:

- a) a határidőre nem teljesített intézkedési tervekkel kapcsolatos további teendőkről;
- b) a felelős által nem elfogadott belső ellenőrzési megállapításokról;
- c) az egész bankot érintő belső ellenőrzési ajánlásokról és az azokkal kapcsolatos esetleges intézkedésekről;
- d) a projektek és a pályázati eljárások során tapasztalt hiányosságokról, s az azokkal kapcsolatos esetleges intézkedésekről;
- e) a könyvvizsgáló és az Állami Számvevőszék megállapításaival kapcsolatos intézkedésekről.

Az Audit bizottság működésével kapcsolatos titkársági teendőket az Ellenőrzési főosztály látja el.

A beszámolási időszakban az Ellenőrzési főosztály 51 vizsgálatot végzett a következő témákban:

1. A hitelintézetek minősítése és a céltartalékképzés 14/2002. jelentéshez kapcsolódó intézkedési terv teljesítésének utóvizsgálata (6/2003.)
2. A Főpénztári önálló osztály pénz- és értékkezelési, valamint pénzfeldolgozási tevékenységének tárgyában kiadott 23/2002. számú jelentés utóvizsgálata (28/2003.)
3. A „Monetáris statisztikák előállítása” tárgyban kiadott 25/2002. számú jelentéshez kapcsolódó intézkedési terv teljesítésének utóvizsgálata (30/2003.)
4. Az árfolyampolitika és a tartalékképzés kapcsán végrehajtott devizaműveletek közül az azonnali (spot) konverziós ügyletek (deviza-forint, deviza-deviza, nemesfém és ÁKK) (31/2003.)
5. A Magyar Pénzverő Rt. telephelyén tárolt nemesfémek mennyiségének ellenőrzése (32/2003.)
6. Külső kommunikáció / információ-szolgáltatás (33/2003.)
7. Alvó számlák kezelése (34/2003.)
8. A Számítástechnikai főosztály tevékenységének és folyamatainak átfogó vizsgálata (35/2003.)
9. A bankellenőrzési tevékenység átfogó vizsgálatának tárgyában kiadott 6/2002. számú jelentés utóvizsgálata (36/2003.)
10. A Magyar Pénzverő Rt. telephelyén tárolt nemesfémek mennyiségének ellenőrzéséről (37/2003.)
11. Az MNB Üdültetési és Jóléti Szolgáltató Kft. végelszámolási folyamatának vizsgálata (38/2003.)
12. MNB által előállított egyéb statisztikák (40/2003.)
13. A SWIFT Alliance kapcsolat IT vizsgálata (41/2003.)
14. A Viber egyenleg nyilvántartó rendszer (CAS) vizsgálata (42/2003.)
15. Emlékpénzermék értékesítése tárgyában készített 9/2003. számú jelentés utóvizsgálata (43/2003.)
16. A külföldi idegen kötvény ügyletek vizsgálata tárgyában kiadott 8/2002. számú (2002. május 13.) jelentés utóvizsgálata (44/2003.)
17. A Győri TIG pénz- és értékkezelési, valamint pénzfeldolgozási tevékenységének tárgyában kiadott 34/2002. számú jelentés utóvizsgálata (45/2003.)
18. A Székesfehérvári TIG pénz- és értékkezelési, valamint pénzfeldolgozási tevékenységének tárgyában kiadott 31/2002. számú jelentés utóvizsgálata (46/2003.)
19. A 2004. évi beruházási és működési költségterv összeállítása (47/2003.)
20. Pénzügyi keretek felhasználásának figyelemmel kísérése (48/2003.)
21. Az MNB beszerzési pályázatainak felülvizsgálata (49/2003.)
22. A tartalékképzés keretében kötött opciós ügyletek tárgyában készített 1/2003. számú jelentés utóvizsgálata (50/2003.)
23. A monetáris politika megvalósítása érdekében készített rövid távú likviditási előrejelzés és a likviditás figyelemmel kísérése tárgyában készített 26/2003. számú jelentés utóvizsgálata (51/2003.)

24. A Főpénztári önálló osztály pénz- és értékezelési, valamint pénzfeldolgozási tevékenységének tárgyában kiadott 28/2003. számú utóvizsgálati jelentés utóvizsgálata (52/2003.)
25. A nostrotükörszámla vezetés és gondozás tárgyában készített 12/2003. számú jelentés utóvizsgálata (53/2003.)
26. A forint- és devizaszámla-vezetés, kondíciók meghatározása tárgyában készített 24/2002. számú jelentés utóvizsgálata (54/2003.)
27. Az emlékpénzermék értékesítése tárgyában készített 43/2003. számú utóvizsgálati jelentés utóvizsgálata (55/2003.)
28. A fizetési mérleggel és külső adósságállománnyal kapcsolatos statisztikák előállítása, a fizetési mérleg jelentések összeállítása tárgyban kiadott 41/2002. számú utóvizsgálati jelentés utóvizsgálata (56/2003.)
29. Az árfolyam-politika és a tartalékezelés kapcsán végrehajtott devizaműveletek közül az azonnali (spot) konverziós ügyletek tárgyában készített 31/2003. számú jelentés utóvizsgálata (57/2003.)
30. A Magyar Pénzverő Rt. telephelyén tárolt nemesfémek mennyiségének ellenőrzéséről (58/2003.)
31. IT rendszerfelügyelet vizsgálata (59/2003.)
32. Banküzemmel kapcsolatos jogi feladatok vizsgálata (1/2004.)
33. Bankjegyek és érmék szállítása (2/2004.)
34. A kétes, illetve befagyott követelések mobilizálása, valamint annak előkészítése (3/2004.)
35. A MonDoc rendszer vizsgálata (4/2004.)
36. A Főpénztári önálló osztály Forgalmi II. értéktár forgalmi bankjegykezeléseinek átadás-átvétele során megállapított hiány kivizsgálása (5/2004.)
37. A belföldi elszámoló központ informatikai kapcsolatának (KID) vizsgálata (6/2004.)
38. A függő, átvezetési és technikai (FÁT) számlák vizsgálatáról készített 8/2003. számú jelentés utóvizsgálata (7/2004.)
39. A bel- és külföldi kiküldetések vizsgálata (8/2004.)
40. Az Inforex rendszerhez kapcsolódó folyamatok vizsgálata a rendszer IT vizsgálatával párhuzamosan (9/2004.)
41. A bankon belüli ügyintézés menete és időszükséglete a beszerzésekkel és beruházásokkal összefüggésben (11/2004.)
42. Inforex rendszer vizsgálata (10/2004.)
43. A Magyar Pénzverő Rt. telephelyén tárolt nemesfémek mennyiségének ellenőrzése (12/2004.)
44. Az MNB adó- és járulék bevallásainak elkészítése, az adóelszámolások pénzügyi teljesítése (14/2004.)
45. A humánkockázat-kezelés rendszere tárgyában készített 16/2003. számú jelentés utóvizsgálata (15/2004.)
46. A pénzmosás megakadályozásával kapcsolatos jegybanki feladatok tárgyában készített 7/2003. számú jelentés utóvizsgálata (16/2004.)
47. A Binár rendszer és környezetének informatikai vizsgálata – utóvizsgálat (17/2004.)
48. A Debreceni TIG pénzkezelési tevékenységének tárgyában kiadott 10/2003. számú utóvizsgálati jelentéshez kapcsolódó intézkedési terv teljesítésének utóvizsgálata (18/2004.)

49. A tartalékkezelés keretében kötött opciós ügyletek tárgyában kiadott 50/2003. számú utóvizsgálati jelentéshez kapcsolódó intézkedési terv teljesítésének utóvizsgálata (19/2004.)
50. Emlékpénzermék értékesítése tárgyában készített 9/2003. számú jelentés utóvizsgálata (20/2004.)
51. Az Ernst & Young 2002. évre vonatkozó vezetői levél egyeztetett intézkedéseinek vizsgálata (21/2004.)

9. fejezet

Az Ellenőrzési főosztály 2003. évi belső ellenőrzési tevékenysége

Az Ellenőrzési főosztály által a 2003-as naptári évben tervezett és az elvégzett vizsgálatok száma a következő volt:

	Vizsgálatok száma	
	Tervezett	Ténylegesen elvégzett
Pénzügyi vizsgálatok	22	20
Emissziós jellegű vizsgálatok *	4	4
Informatikai vizsgálatok	9	8
Utóvizsgálatok	18	25
Egyedileg elrendelt vizsgálatok	–	3
Összesen:	53	60

* A terv a sztenderd emissziós vizsgálatok között szereplő selejtezési, megsemmisítési eljárásokban való részvételt nem tartalmazza, mivel azokról önálló jelentést nem adnak ki.

A vizsgálatok 15 szervezeti egységet érintettek, a legnagyobb vizsgálati terhelést a treasury, a banküzem, az emisszió, valamint a számvitel-kontrolling kapta. A belső ellenőrzés 2003-ban összesen 124 megállapítást tett, az előző évi 142-vel szemben.

A vizsgált területekről beszámolva kiemelhető a treasury, amely a 2003. évi tapasztalatok alapján folyamatosan jól, kontrolláltan működik. Ez az egyik legjobban és leghatékányabban működő terület, ami annak is köszönhető, hogy az elmúlt két évben sok energiát fordítottak az ellenőrzésére. A másik ilyen kedvező képet mutató terület a statisztika, ahol szintén komoly fejlődést tapasztaltak. A Bankműveleti főosztály ellenőrzésénél is csökkent a megállapított hiányosságok száma és súlyossága. Ahol nincs igazán fejlődés, az az emisszió, mert 2003-ban is sok megállapítást tettek és nemigen tapasztaltak komoly változást. A számítástechnikát érintő megállapítások többnyire a tartalékközponttal kapcsolatosak, de a bank ezt a problémát most már megoldja, egyelőre ideiglenes módon, mert a tartalékközpont a Logisztikai Központba fog majd költözni. Szintén több megállapítás született a Bankbiztonsági főosztály humánkockázat-kezelési feladataival kapcsolatban.

Az MNB kezdeményezésére megtörtént a Pénzverő Rt. ellenőrzésének átalakítása, korábban ugyanis a társaságnak nem volt saját ellenőre, az összes kontrollt az MNB végezte. 2002 óta a cég belső ellenőrt is foglalkoztat és a könyvelés is visszakerült, ami szintén erősítette a kontrollt.

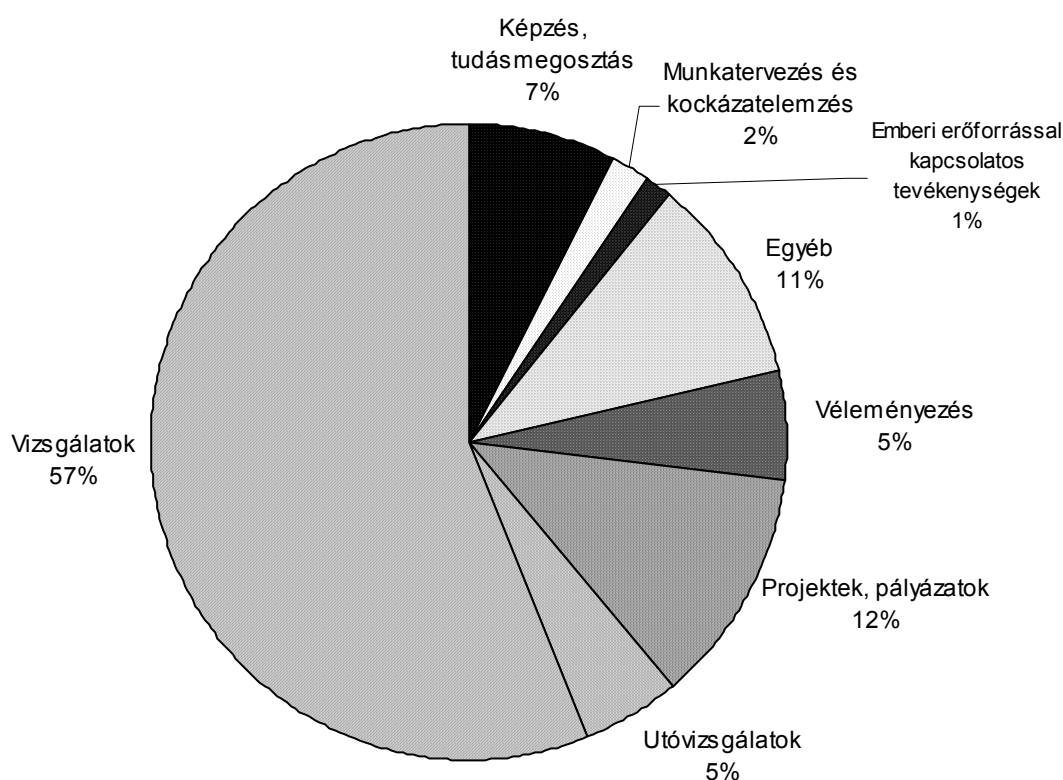
A Pénzjegynyomdában 2004-ben nagy változások várhatók a kontrollkörnyezetet tekintve. Az MNB a belső ellenőrzést itt is megerősítette, belső ellenőri szervezetet állított fel, ami azt jelenti, hogy az ellenőrzési főosztályának kevesebb munkája lesz a társaságnál.

Az ellenőrzési tervben meghatározott 15%-os tartalékidő fedezetet biztosított a Pénzjegynyomda Rt. külön vizsgálatára, valamint a nemesfémek beolvasztási eljárásaiban történő részvételre, továbbá az egyes vizsgálatok csúszásából eredő időkiesésre.

Az Ellenőrzési főosztály a felügyelő bizottság felkérésére feljegyzést készített a Pénzjegynyomda Rt. 2002. évi beszámolójának elfogadása és osztalékfizetése, valamint a Logisztikai Központ beruházással kapcsolatos egyes pályázatok tárgyában.

A főosztály pénzügyi auditori létszáma év közben 1 fővel csökkent, ezért két kisebb kockázatú vizsgálatot 2004-re halasztottak, s egy IT audit vizsgálatot átütemeztek a 2004. évre, mert a vizsgálatra kijelölt területen olyan nagyszabású átalakítás van folyamatban, amely az ellenőrzés terv szerinti elvégzését nem tette volna lehetővé.

Az Ellenőrzési főosztály erőforrás-felhasználásának 2003. évi megvalósulását az alábbi kördiagram szemlélteti:

Az fb szerint a vizsgálatokra és utóvizsgálatokra jutó 62%-os kapacitáshoz képest az egyéb tevékenységre fordított 38%-os erőforrás-felhasználás, különösen a projekteken, pályázatokban való részvétel 12%-os aránya túlzott mértékű. Erre vonatkozóan elvi jellegű aggályok is felmerültek, mert nem szerencsés az, ha a belső ellenőrzés folyamatában is „be van avatva” az olyan projektekbe, amelyeket később független helyzetből ellenőriznie kell.

A belső ellenőrzés értékelése szerint abból, amit a projektekre, pályázatokra fordítanak 50% a klasszikus ellenőrzés, egyébként pedig tanácsadói feladatot látnak el. Ilyenkor a bank a belső ellenőrzéshez nyúl, mint egy tudásbázishoz és ezzel

igazából a szakmai munkát segítik, nem feltétlenül úgy, mint belső ellenőr, hanem mint egy területet jól ismerő, aki ún. külső szemmel tud látni.

B. rész

Az MNB gazdálkodásának fő jellemzői, a felügyelő bizottság működése során szerzett tapasztalatok

1. fejezet

Az MNB 2003. évi mérlege és eredménykimutatása

A Közgyűlés részére benyújtott fb-jelentés elkészítése során a felügyelő bizottság figyelembe vette a mérleg- és eredménykimutatás adatain és a kiegészítő mellékletben foglaltakon kívül az Igazgatóság részletes beszámolóját, a könyvvizsgáló jelentését, továbbá felhasználta a belső ellenőrzés vizsgálati jelentéseiből kapott információkat, valamint a saját tapasztalatait.

Mivel a felügyelő bizottságnak mint folyamatos tulajdonosi ellenőrző szervnek a hatásköre nem terjed ki az alapvető jegybanki feladatok ellátásának, illetve azok eredményre gyakorolt hatásának ellenőrzésére, az fb a Gt. 32. §-ának (3) bekezdésében előírt jelentését az említett korlátozásokra tekintettel készítette el, vagyis a mérleg- és eredménykimutatás fő számainak – az alapvető jegybanki tevékenységből fakadó – alakulását, illetve a jegybanki alaptevékenység folyamatait nem vizsgálta, csak azokra a mérleg- és eredménykimutatás-sorokra szorított, amelyek a banküzemi működéssel, a létszám és bérgazdálkodással, az eszközökkel (az értékpapírok kivételével), a céltartalékképzéssel és értékvesztéssel, a peres ügyekkel, és az egyes beruházásokkal kapcsolatosak.

A felügyelő bizottság – a hatáskörébe tartozó kérdések tekintetében – az Igazgatóság éves beszámolóját és a könyvvizsgáló jelentését a Közgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

A Magyar Nemzeti Bank 2004. évi rendes Közgyűlése 2004. május 20-i 1/2004. (V. 20.) sz. közgyűlési határozatával elfogadta az MNB 2003. évi üzletéről szóló auditált éves beszámolóját és – az fb javaslatával egyezően – megállapította a mérleg- és eredménykimutatás fő számait.

Az eredmény és az osztalék alakulását az alábbi táblázat mutatja:

Megnevezés	2002. év	2003. év	Eltérés
Tárgyévi eredmény	-4 886	78 464	83 350
Eredménytartalék igénybevétele osztalékra	23 316	0	-23 316
Fizetett jóváhagyott osztalék	23 316	0	-23 316
Mérlegszerinti nyereség	-4 886	78 464	83 350

millió
forint

A tulajdonos az osztalékfizetés helyett a nyereség eredménytartalékba helyezése mellett döntött, amivel az fb is egyetértett. (Ha ezt a nyereséget elvonnák, az az érvényes, nemzetközileg előírt elszámolási szabályok szerint nem növelné a költségvetési bevételeket, ha viszont az elkövetkezendő években veszteség lenne, akkor azt költségvetési kiadásként kellene pótolni.)

2. fejezet

Az MNB belső gazdálkodásának működési keretei

A felügyelő bizottság a Magyar Nemzeti Bank gazdálkodásának áttekintése során abból indult ki, hogy a belső gazdálkodásnak alapvetően a korszerű működési feltételek megteremtésére kell irányulnia, szem előtt tartva az ésszerű takarékoságot is. A biztonságos és kiszámítható működés tehát elsődleges fontosságú, amelyhez jól képzett munkaerőre, színvonalas munkavégzést biztosító környezetre és korszerű informatikai és technikai eszköztárra van szükség.

A belső gazdálkodás rendjének fő jellemzői

- A belső gazdálkodás szervezetsége, irányítása

A belső gazdálkodásért és az MNB működéséért felelős bankszervek szakmai irányítását ügyvezető igazgatók látják el, és alelnök felügyeli.

A Magyar Nemzeti Bankban Beruházási és költséggazdálkodási bizottság (BKB) működik, amelynek feladata a beruházási és költséggazdálkodási döntéshozatal támogatása. A bizottság megtárgyalja az Igazgatóság elé terjesztendő fejlesztési és működési költségterveket, a tervek megvalósulásáról készített évközi beszámolókat, a beruházási programok, illetve projektek indítására vonatkozó javaslatokat.

A bizottság elnöke a belső gazdálkodást felügyelő alelnök. Tagjai ügyvezető igazgatók és a belső gazdálkodásért felelős főosztályok vezetői.

A Beruházási és költséggazdálkodási bizottság szükség szerint gyakorisággal, de legalább félévente ülészik.

- Szabályozottság és kontrollkörnyezet

Az MNB-ben elnöki utasítás állapítja meg a belső gazdálkodás rendjének általános szabályait, valamint alapelvét (az ún. „négy szem” elvet), amely szerint az erőforrások igénybevételét kezdeményező felhasználó szervezeti egységek és a banki szinten gazdálkodó költséggazdák együttesen felelősek a gazdálkodásért, ezáltal biztosítva az adott tevékenység feletti többoldalú kontrollt.

Az elnöki utasítás előírása szerint a gazdálkodás átláthatósága és szabályozhatósága érdekében a belső gazdálkodás folyamatát a következő fő elemekre bontják:

- a) működési költségek,
- b) beruházások,
- c) bankjegy- és érmegyártás,
- d) felesleges eszközök hasznosítása, selejtezése.

A belső gazdálkodás egyes elemeire vonatkozó részletes szabályokat a belső gazdálkodás irányításáért felelős ügyvezető igazgatóknak az utasításai tartalmazzák.

- Az éves pénzügyi tervezés

A pénzügyi tervezés részletes szabályait ügyvezető igazgatói utasítás szabályozza, amely szerint a működési költségek és a beruházások éves pénzügyi tervének elkészítése, a felhasználó szervezeti egységek igényei alapján, a költséggazdák feladata. (Költséggazdának nevezik azt a szervezeti egységet, amely az MNB egészére nézve felelős a gazdálkodás egy meghatározott területéért.)

- A beszerzések és beruházások megvalósításának rendje

Az MNB beszerzései és beruházásai 2004. május 1-jéig nem tartoztak a közbeszerzési törvény hatálya alá.

A beszerzések és a beruházások megvalósításának rendjét is ügyvezető igazgatói utasítás szabályozza, amely az értékhatárok figyelembevételével határozza meg a követendő eljárást. Eszerint:

- 100 ezer és 10 millió forint közötti beszerzési érték esetén legalább három ajánlat alapján kell a beszerzési eljárást lefolytatni;
- 10 millió forint feletti beszerzési érték esetén pályázatot kell kiírni;
- 1 és 20 millió forint közötti beszerzési érték esetén keretpályázatra is van lehetőség.

A 100 millió forint értéket meghaladó beszerzéseket nyílt pályázattal, de legalább nyílt előpályázati eljárást követő meghívásos pályázat alapján kell kiválasztani, amelyekre vonatkozó hirdetményt legalább két ízben kell közzétenni, alkalmanként két országos napilapban.

A pályázatok formai és tartalmi követelményeinek biztosítása, illetve az eljárások hatékony lebonyolítása érdekében munkabizottságot jelölnek ki, amelyben a költséggazda szervezeti egység mellett minden jelentősebb felhasználó képviselteti magát. E munkabizottság feladata az ajánlati felhívás és dokumentáció összeállítása, az ajánlatok bontása és értékelése, döntés-előkészítő anyagok készítése stb.

Az MNB megítélése szerint a beszerzések és beruházások megvalósításának belső szabályai megfelelnek a közbeszerzési előírásoknak, sőt egyes esetekben szigorúbbak azoknál.

A beszerzési eljárásoknál, illetve a pályázatok lebonyolításánál fontos szerepet kap az Ellenőrzési főosztály. Pályázati beszerzési forma esetén az Ellenőrzési főosztály standard ellenőrző lista rendelkezésre bocsátásával támogatja az eljárásra vonatkozó szabályok betartását, 100 millió forintot meghaladó beszerzések esetében személyes jelenléttel, folyamatában vizsgálja az eljárás menetét. Az Ellenőrzési főosztály vezetője által kijelölt személy

megfigyelőként jelen van a munkabizottság ülésein, a konzultációkon és a pályázat bontásán.

Az Ellenőrzési főosztály feladata a beszerzés szabályszerű, részrehajlásmentes lebonyolításának felügyelete, az ellenőrző lista kitöltése. Súlyos szabálytalanság esetén a főosztályvezető írásban tájékoztatja a költséggazda szervezeti egység vezetőjét és kezdeményezi az eljárás eredménytelenné nyilvánítását.

Ilyenre 2003-ban nem került sor.

A beszerzési pályáztatások tapasztalatai

2004. május 1-jétől a Magyar Nemzeti Banknak is a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény hatálya alá tartozó új beszerzéseinél a közbeszerzési törvény rendelkezéseinek megfelelően kell eljárnia. A közbeszerzési törvényben foglalt feladatok szervezett, jó színvonalú elvégzése érdekében **az MNB Igazgatósága a Közbeszerzési önálló osztály létrehozásáról döntött, de a Logisztikai Központ beruházás megvalósításának a közbeszerzési törvény hatálya alá tartozó teendők felügyeletét továbbra is a Kiemelt beruházási bizottság (KBB) hatáskörében hagyta, továbbá döntött arról is, hogy a kivitelezéssel kapcsolatos közbeszerzési pályáztatási eljárás lefolytatását az ún. lebonyolítói pályázat nyertesére, a Kreatív 2000 Kft-re bízta.**

Az fb a kitűzött napirendjének megfelelően az illetékes ügyvezető igazgatótól írásbeli átfogó tájékoztatást kapott az MNB-ben alkalmazott pályáztatási rendszer tapasztalatairól. A tájékoztató szerint:

- 2003-ban a beruházások megvalósításához szükséges beszerzési (pályáztatási) eljárási formák közül több mint fele részben ajánlatkéréses formát, mintegy negyed részben nyílt pályáztatást, a többi esetben pedig az ún. kizárólagosságon alapuló – ha más szolgáltató nincs a piacon, ha közüzemi státusz vagy például bankbiztonsági ok, illetve megvalósult beruházáshoz kapcsolódó beszerzés jelenti a kizárólagosságot – módszert alkalmaztak.
- 221 esetben végeztek működési költségeket érintő beszerzési eljárásokat. Ezek túlnyomó része ajánlatkéréses, illetve – a több-telephelyes forma miatt részben hatványozódó – kizárólagosságon alapuló szerződéskötést eredményezett.
- A beszerzési eljárások során a pályáztatásra fordítható idő a 2002-ben életbelépett szabályok alapján lényegesen megnövekedett:
 - az általános, nyílt pályázat időszükséglete 31-99 nap volt,
 - a kiemelten magas összegű pályázatokat 42-284 nap alatt bonyolíthatták le.
- Az MNB Igazgatóságának véleménye szerint kedvezőbb ajánlati árakat értek el a pályáztatásoknál, mint korábban, ugyanakkor a döntések objektívebbek

lettek, a pályázati anyagok kidolgozása kollektív feladattá vált, az adminisztrációs munka megnövekedett.

Az fb ugyanakkor néhány konkrét, pénzügyileg is jelentősebb ügy vizsgálata során a pályáztatási rendszer működését tekintve két beruházás esetében kifogásolnivalókat talált.

a/ Egy fontos beruházás, az analitikus számlavezető rendszer cseréjét célzó beszerzés kapcsán az fb véleménye szerint a pályáztatás nem volt kellően előkészített, mert nem volt teljesen egyértelmű a tartalmi követelmények megfogalmazása, a tartalom és az árak szerepét nem megfelelően súlyozták, vagyis nem mérték fel jól, hogy az egyes szempontokat milyen arányban kell az értékelésnél figyelembe venni. Emiatt a döntés-előkészítés az érvényességi határidőn belül elhúzódott, különböző fórumokon a kérdést ismételten tárgyalták, végül az olcsóbb megoldás mellett döntöttek.

b/ A Logisztikai Központ beruházás megvalósításához tartozó két pályáztatásnál az eljárás célszerűsége és az eredmény is vitatható. Az eljárással kapcsolatos problémák részben hasonlóak az előző esetben említettel, de itt a nyertes pályázatok a második helyen végzett ajánlatnál lényegesen drágábbak voltak. (Az ügyvel részletesen a Logisztikai Központ beruházás c. B/6. fejezet foglalkozik.)

3. fejezet

Az MNB működési költségeinek és ráfordításainak alakulása

A felügyelő bizottsági ülések napirendjén több alkalommal is szerepelt a működési költségek és ráfordítások alakulásának áttekintése, beleértve az évi rendes közgyűlés részére készített fb-jelentés tárgyalását is. Az fb ezeken az üléseken megtárgyalt anyagokból, ill. az MNB 2003. évi rendes éves Közgyűlése részére az Igazgatóság által adott beszámolóból kapott képet az MNB működési költségekkel való gazdálkodásáról.

A Magyar Nemzeti Bank Igazgatósága 2003. évre vonatkozóan 13 970 millió forint összegű banküzemi működési költséget tervezett, amiből 665 millió forint volt a központtartalék-keret.

A 2003. évi működési költségek tényleges összege 12 699 millió forint lett, ami a tervezetthez viszonyítva 1 milliárd 270 millió forintos, a 2002. évi tényleges költségekhez képest pedig 808 millió forintos, azaz 6%-os költségcsökkenést mutat. Ez azt jelenti, hogy az egy alkalmazottra jutó költségek 3,9%-kal, az inflációtól kissé elmaradóan emelkedtek.

A banküzemi költségek és ráfordítások, valamint bevételek változása

millió forint				
Er.kimut. sora	Megnevezés	2002. év	2003. év	Változás
	Részesedések osztaléka	820	1 503	683
	Exportértékesítés árbevétele	4	809	805
	Befektetés értékesítésének árfolyamnyeresége	0	55	55
	Eszköz- és készletértékesítés bevétele	84	52	-32
	Közvetített szolgáltatás bevétele	45	48	3
	Kiszámlázott szolgáltatások bevétele	58	75	17
	Egyéb bevételek	6	45	39
	Rendkívüli bevételek	3	1	-2
VIII.	Banküzem bevételei összesen	1 020	2 588	1 568
	Anyagjellegű ráfordítás összesen	3 011	3 263	252
	Személyi jellegű ráfordítás összesen	9 057	8 418	-639
	Értékcsökkenési leírás	1 865	1 574	-291
	Eszközök aktivált értéke	-56	-147	-91
	Egyéb tevékenység önköltségének átvezetése	-370	-409	-39
	Banküzem működési költségei összesen	13 507	12 699	-808
	Befektetés értékesítésének árfolyamvesztesége	0	0	0
	Eszközök és készletek miatti ráfordítás	114	469	355
	Kiszámlázott szolgáltatások ráfordításai	34	73	39
	Eredményt terhelő adók	1	1	0
	Térítés nélkül átadott eszközök	0	0	0
	Egyéb ráfordítás	0	0	0
	Banküzem működési ráfordításai összesen	149	543	394
XVII.	Banküzem működési költségei és ráfordításai mindösszesen	13 656	13 242	-414

A működési költségek közül a személyi jellegű ráfordítások 8 418 millió forintot tettek ki, ami 639 millió forintra, 7,1%-kal alacsonyabb az előző évinél. Az állományba tartozók bérköltsége a 9,5%-os (100 fős) átlagos állományi létszámcsökkenés ellenére lényegében stagnált, ami azt jelenti, hogy az MNB követte

a versenyszférára jellemző tényleges bérfelvezetési gyakorlatot. A keresetnövekedés egy része ugyanakkor az alkalmazotti létszám összetételének a változásából adódott. Lényeges megtakarítás történt a személyi jellegű egyéb kifizetéseknél, az egyéb bérköltéseknél és a járulékoknál. (Ebben szerepet játszott a korábbi évinél kisebb végkielégítési és felmentési című kifizetés is.)

A személyi jellegű ráfordítások részletezése

Megnevezés	2002. év	2003. év	Változás (%)
Allományba tartozók bérköltése	4 897	4 867	-0,6
Egyéb bérköltés*	486	242	-50,2
Kifizetett bérköltés	5 383	5 109	-5,1
Korrektív tételek összesen	-26	0	-100,0
<i>- 2002-ben kifizetett időbeni elhatárolás</i>	-26	0	-100,0
Bérköltés	5 357	5 109	-4,6
Személyi jellegű egyéb kifizetés	1 509	1 291	-14,4
Járulékok	2 191	2 018	-7,9
Személyi jellegű ráfordítás összesen	9 057	8 418	-7,1

millió forint

* Egyéb bérköltés tartalmazza: a felmentési illetményre és szabadságmegváltásra, valamint az állományba nem tartozók és nem MNB-s munkavállalók részére kifizetett összegeket.

A személyi költségeken kívüli, ún. banküzemi általános költségek 4 282 millió forintot tettek ki, ami a 2002. évihez képest összességében 4%-os csökkenést jelent. Ezen belül:

- A 2003-ban felmerült IT (információtechnológiai) költségek összege (755 millió forint) nagyságrendjében a 2002. évihez felel meg.
- Az előző évihez képest több mint 27%-kal emelkedtek a hardver- és telekommunikációs eszközök anyag- és javítási-karbantartási költségei. Ez egyfelől a korszerű adatmentési eljárásra való áttérés megnövekedő kellékanyag igényének következménye, másfelől az, hogy a hardvereszközök zavartalan üzemeltetési feltételeinek biztosításához szükséges szolgáltatások igénybevétele 2003-ban teljesebb körű volt a 2002. évinél.
- Az előző évvel közel azonos értéket tesz ki a 2003. évi üzemeltetési költségek összege (1 418 millió forint).
- Az értékcsökkenési leírás 2003. évi összege (1 368 millió forint) az előző évhez képest 17%-kal volt alacsonyabb, alapvetően két ok miatt:
 - az elmúlt néhány év beruházásainak volumene kisebb volt a korábbiaknál, ugyanakkor a meglévő eszközpark amortizációja folyamatosan és egyenletesen kerül elszámolásra;
 - a bank beruházási kiadásaiban jelentős nagyságrendet kitevő, több éves időtartamú Logisztikai Központoz kapcsolódóan a megvalósítás alatt amortizáció nem merül fel.

- Az egyéb költségek összege 2003-ban 827 millió forintot tett ki, ami több mint 34%-kal magasabb a 2002. évinél. Ez döntően annak a következménye, hogy a szolgáltatás-külkereskedelem új – a KSH és az MNB igényeit egyaránt kiszolgáló – adatgyűjtési rendszerének kialakításával kapcsolatos költségek 2003-ban először merültek fel. Emellett jelentősen emelkedtek a kommunikációs és a külföldi kiküldetési költségek, elsősorban az EU-GMU kapcsolatok megélénkülésével, valamint a kommunikációs nyitás stratégiájával kapcsolatos többletfeladatok miatt.

4. fejezet

A humánerőforrás-gazdálkodás helyzete

A felügyelő bizottság az előző beszámolójában kiemelten foglalkozott az MNB humánerőforrás-gazdálkodásának helyzetével, a szervezeti kialakításhoz kapcsolódó létszámleépítéssel és annak költségkihatásával. A beszámolási időszakban nem került sor további jelentős létszámcsökkenésre, 2002. és 2003. december 31-e között már csak 4%-os mérséklődés ment végbe, és az előző év végére gyakorlatilag lezárult az MNB átszervezésének a folyamata. A munkavállalói létszám alakulását (2001-2003. évek között) az alábbi táblázat mutatja:

Megnevezés	2001. év	2002. év	2003. év	Eltérés (2003 / 2002)	
	(fő)	(fő)	(fő)	(fő)	(%)
Záró létszám	1 163	984	946	-38	-4%
Átlagléttség	1 246	1 058	958	-100	-9%

A bank létszáma magában a 2003. évben 984 főről 946 főre csökkent. Döntően a 2002. évben végrehajtott intézkedések áthúzódo hatásaként viszont az átlagléttség jelentősen, 9,5%-kal mérséklődött. (2001-ben és 2002-ben közel 500 fő munkavállaló munkaviszonya szűnt meg, miközben jelentős létszámfelvétel is történt.)

2003-ban is számottevő volt a létszámmozgás. 125 fő munkavállaló munkaviszonya szűnt meg, amelyből 79% munkáltatói, míg 21% munkavállalói kezdeményezésre történt. Az MNB 69 fő új munkavállalóval kötött munkaszerződést, egyrészt a pótlás, másrészt az új feladatok kapcsán felmerült munkaerőigény kielégítése érdekében, néhány esetben pedig – az indoklás szerint – minőségi csere volt. Emellett az előző évhez mérten magasabb arányú bankon belüli áthelyezésre, előléptetésre, mintegy 4,9%-os belső munkaerőmozgásra került sor, amely a belső munkaerőpiac mobilitásának megélénkülését eredményezte.

Az ún. Pillérek program 2003. évre kitűzött akciótervei megvalósultak, ezek közül említésre méltó az Etikai kódex munkatársi véleményeken alapuló felülvizsgálata és a képzési rendszer továbbfejlesztése. 2003-ban az előző évhez képest több mint kétszeresére nőtt a képzési programokon való részvételek száma.

2003-ban elkészült az egységes tudásmegosztási rendszer (a munkatársak munkavégzéséhez, együttműködéséhez szükséges információk, ismeretek megfelelő struktúrájú) kialakításának koncepciója, de bevezetése csak 2004-ben valósul meg.

A karriermenedzsment-rendszer keretében kijelölték azokat a munkatársakat, akik azonnal vagy rövid távon, a vezetés megítélése szerint alkalmasak felső-, illetve középszintű pozíciókra. A felsővezetői potenciállal rendelkező munkatársak részére speciális vezetőképző programot szerveztek.

A kompenzációs rendszerben a választható béren kívüli juttatások kínálata a munkavállalói igényekhez igazodóan, az adótörvény által biztosított lehetőségek kiaknázásával 2003-ban tovább bővült (pl. Internet, üdülési csekk).

A felügyelő bizottság 2004. évi munkatervében januári ütemezéssel szerepelt a „HAY-besorolási rendszer, valamint a teljesítménymérés gyakorlati tapasztalatai” c. napirend, de az ÁSZ hasonló tárgyú vizsgálatára tekintettel az fb e témakör megtárgyalását a 2004. május 25-i ülésnapra halasztotta.

Az fb részére készített előterjesztés szerint az MNB munkaköri szerkezete jól áttekinthető, a fontosabb tevékenységek alapján ún. családokba szerveződik, amelyeket a szervezeti változások és az egyéb továbbfejlesztési igényeknek megfelelően alkalmanként módosítanak.

A munkaköri rendszer egyaránt támogatja a banki kompenzációs stratégia megvalósítását, másrészt az emberierőforrás-rendszerek többségének (toborzás, képzések, karrierfejlesztés, teljesítménymenedzsment stb.) alapjául szolgál. A munkaköri rendszer folyamatos karbantartásával 2003-ban az MNB elérte, hogy a munkaköri leírások összhangba kerültek az SZMSZ-szel, és a követelmények szempontjából specifikáltabbakká váltak.

A munkakörök értékének kialakítása az ügyvezető igazgatókból és külső szakértőből álló Munkakör-értékelő Bizottság feladata. A munkakörök értéke a munkakörök összetettségének módosulásával, illetve egyes szervezeti intézkedések kapcsán időközben változhat. 2003-ban a munkakörök értékének átlaga némi emelkedést mutat.

A 2002-ben bevezetett teljesítmény-menedzsment rendszert a hatékonyság növelése érdekében 2003-ban és 2004-ben is módosították. Visszatérő problémát jelent, hogy a dolgozók döntő hányada jó besorolást kap, a differenciálás minden felszólítás ellenére azonban alig történik meg. Nincs formális kapcsolat a szervezeti egység és az ott dolgozók értékelése között.

Az ÁSZ-vizsgálat egyik ajánlása szerint a teljesítményértékelési rendszer működésének vizsgálatát indokolt beépíteni az intézmény belső ellenőrzési szervezetének munkatervébe, ugyanis az Ellenőrzési főosztály ilyen jellegű ellenőrzést eddig még nem végzett.

Az fb szerint nem helyes, hogy a rendszer túlzottan nivellál, ezért javasolja a differenciálást erősítő megoldások alkalmazását. Emellett úgy gondolja, hogy a túlzottan jelentős szerephez jutó ún. fix bónuszt célszerű lenne beépíteni az alpbérbe (ill. esetleg egy részét a teljesítményektől függő részbe átcsoportosítani).

A jövő évi bérfejlesztéssel foglalkozó napirend kapcsán az fb visszatér majd arra, hogy az MNB az ÁSZ ajánlásait hogyan hasznosítja és az ajánlásnak megfelelően fogadja el a belső ellenőrzés jövő évi munkatervét.

5. fejezet

A beruházások alakulása

Az Igazgatóság a beruházások 2003. évi tervének főösszegét – figyelembe véve az évközi módosításokat is – 4 195 millió forintban hagyta jóvá (ebből tételes beruházások: 3 919 millió forint, központi tartalékkeret: 276 millió forint).

Az MNB 2003. évre tervezett beruházásainak alakulása

1	2	3	4
Megnevezés	Igazgatósági módosításokkal korrigált 2003. évi tételes terv	2003. évi tény	Index
	millió forintban		3 ÷ 2
Információtechnológiai beruházások	2 005	1 515	76%
Logisztikai Központ	654	669	102%
Egyéb beruházások, beszerzések	1 260	1 096	87%
Összesen	3 919	3 280	84%

A 2003. évi tételes beruházási tervből 3 280 millió forint realizálódott pénzügyileg, ami 84%-os teljesítési szintnek felel meg.

A beruházási keretösszeg 84%-os felhasználása jelentős előrelépés a 2002. évi 40%-os keretkihasználáshoz képest, ami a tervezési metodikában többek között az fb felvetésére történt változás következményének is betudható, 2002-ben ugyanis a tárgyévra tervezték a teljes beruházási költséget abban az esetben is, ha a beruházás következő évre történő áthúzódása eleve ismert volt. A 2003. év szeptembere óta hatályos tervezési szabályzat szerint az éves beruházási tervet már az adott évben várható pénzügyi teljesítések alapján állították össze, úgy, hogy az egyes tételeket a felmerülő kiadások nagyságának bizonytalansága miatt 5% tartalékkal kiegészítve tervezték. A tervezés időszakában nem ismert, vagy kellően még nem specifikálható beruházási igényekre automatikusan a tételes beruházási terv 20%-ának megfelelő központi tartalékot képeztek.

Az fb több ízben is arra a következtetésre jutott, hogy a beruházások tervezése nem kellően megalapozott, indokolatlanul nagy a tartalékkeret, a nem alapvető jegybanki funkciókhoz kapcsolódó egyes beruházások év közben merülnek fel (pl. az Igazgatóság által jóváhagyott, a távmunkát lehetővé tevő fejlesztés). Az fb véleménye szerint elvárható, hogy az MNB vezetése középtávon is előre lássa, hogy milyen programokat, s hogyan kíván megvalósítani, ezért középtávú terv készítését is javasolta az fb.

Az MNB Igazgatósága figyelembe vette a tartalékképzésre vonatkozó fb-kritikát, s 2004-ben úgy módosította a szabályokat, hogy a tételes beruházási előirányzatra csak 5% általános tartalékot kell tervezni. Ha új igény merül fel az a terv főösszegét növeli, mert az 5%-os tartalékkeret az egyes beruházási tételek költségelőirányzatának esetleges túllépésére szolgál. Az fb a 2003. évi beruházási és működésköltség-terv teljesüléséről szóló tájékoztatás tárgyalása során megál-

lapította, hogy a pénzügyi tervezés végeredményében jobb volt, mint 2002-ben, de a beruházások tervezésének megalapozottságát tovább kell javítani, amire egyébként a 2004. évi szabálmódosítások megfelelő alapot szolgáltatnak.

A 2003. évi beruházási terv 84%-os teljesülése alapvetően három okra vezethető vissza:

- a beruházások egy részénél – főként a pályáztatási rendszer révén – a bank megtakarítást tudott elérni;
- egyes beruházási projektek a határidők átütemezése miatt nem zárultak le a 2003. év végéig;
- néhány eredetileg tervezett kisebb beszerzés megvalósítása – más projektekkel való összefüggésük miatt – szükségtelessé vált.

Információtechnológiai beruházások

A számítástechnikai eszközpark és az üzleti alkalmazások folyamatos technikai szinten tartása és fejlesztése érdekében 2003-ban 1 515 millió forint informatikai beruházás valósult meg. Ezen belül:

- az informatikai infrastruktúra korszerűsítésének részeként
 - sor került az elavult hardver eszközök (munkaállomások, monitorok, nyomtatók stb.) cseréjére,
 - megtörtént az informatikai rendszerfelügyelet kibővítése (belső tűzfal kialakítása, behatolásérzékelő rendszer kiterjesztése stb.),
 - megvalósult a központosított adattárolási, mentési, archiválási rendszer két évre tervezett fejlesztésének 2003. évi fázisa;
- az integrált operatív rendszerek fejlesztésén belül sor került az egyes alrendszerek verzióváltására, továbbá az új nemzetközi fizetési alrendszer 2002-ben megkezdett kialakításának – és a bank informatikai rendszeréhez történő illesztésének – befejezésére;
- a jegybanki statisztikai rendszerek fejlesztéseinek meghatározó hányada az MNB elemzési és publikációs tevékenységét támogató Adattárház projekthez kapcsolódott, amely 2004-ben is folytatódik;
- az ügyviteli folyamatok támogatása keretében többek között a távmunka informatikai feltételeinek megteremtése, a műszaki-technikai infrastruktúra korszerűsítéséhez kapcsolódó PC telepítések és logisztikai feladatok elvégzése, a folyamatszervezési és szabályozási tevékenység informatikai támogatása, valamint megvalósult az MNB új iratkezelési rendszerének kialakítása.

Az MNB az új iratkezelési rendszer kialakítására (100 millió forint fejlesztési kerettel) Iratkezelési program projektet (IRT) indított azzal a céllal, hogy elektronikus módon történjék meg a papíralapú dokumentumok lehető legteljesebb körű kiváltása, s egyidejűleg megvalósuljon egy hatékony, központi (centralizált) elektronikus iktatási rendszer. Emellett célul tűzték ki a folyamatban lévő ügyek dokumentumainak átmeneti tárolására szolgáló operatív irattár létrehozását is.

A centralizált iratkezelést is támogató informatikai rendszer beszerzésére és beüzemelésére (ideértve a szükséges műszaki eszközöket is) kiírt pályázatra 8 ajánlat érkezett, amelyek közül a legkedvezőbbet adó pályázóval 2003. február 17-én kötöttek szerződést. Az új rendszert – 2003 szeptemberétől kezdve fokozatosan – 2003. november közepén vezették be teljes körűen. Az IRT projekt a tervezettnél megfelelően, a jóváhagyott költségkereten belül közel 100 millió forint felhasználásával valósult meg.

Egyéb beruházások, beszerzések

A 2003. évi egyéb beruházások és beszerzések (1 096 millió forint) mintegy 60%-a az ingatlanok állagmegőrzéséhez és technológiai korszerűsítéséhez, közel 30%-a a pénzfeldolgozás eszközeinek felújításához, kb. 10%-a pedig egyéb kisebb eszközbeszerzésekhez kapcsolódott. A megvalósult munkálatok és beszerzések közül kiemelendők a következők:

- a Látogatóközpont kialakítása, amely a korábbi szakkönyvtár, érmemúzeum és kiállító terem funkcióit látja el;
- egy saját létesítmény átalakítása, amely által a bank egy irattározási célú bérlemény igénybevételét váltotta ki;
- a 3 db nagyteljesítményű bankjegyfeldolgozó gép teljes körű felújítása.

A Látogatóközpont beruházást illetően az MNB Igazgatósága a 2002. december 11-i ülésén járult hozzá a tervező nyílt pályázattal történő kiválasztásához, a kivitelezési munkák megindításáról készült előterjesztést pedig a 2003. június 12-i ülésén fogadta el. A kivitelező kiválasztása nyílt előpályázati eljárást követő meghívásos pályázattal történt, amire 6 ajánlattevőt hívtak meg. A pályázat győztese a legkedvezőbb árajánlatot adó pályázó lett.

A beruházást a 2003. évi tervben 252 millió forint keretösszeggel szerepeltették, amely tartalmazta a tervezési és a hirdetési költségeket is. A kivitelezői szerződést 2003. szeptember 16-án írták alá 2003. december 15-i teljesítési határidővel. A Látogatóközpont ténylegesen 2004. március 19-én nyílt meg.

A beruházással kapcsolatos tájékoztatót az fb azzal vette tudomásul, hogy a Látogatóközpontot érdemes minél szélesebb körben ismertté tenni. Az ezzel kapcsolatos tevékenység igen eredményes volt, hiszen az eddigi tapasztalatok szerint a megnyitást követően is nagy az érdeklődés. **A látogatók nagyon színvonalasnak, érdekesnek tartják a kiállítást, a különböző programokat, illetve bemutatókat.**

6. fejezet

A Logisztikai Központ beruházás

Az MNB az általa ellátott emissziós funkciót – a számítástechnikai háttérrendszerrel és a Pénzverdével együtt – egy új, korszerűen felszerelt logisztikai központba telepíti.

A több évig tartó, mintegy 10 milliárd forint összegűre tervezett beruházás 2003. évi fázisának megvalósítása 669 millió forint pénzügyi igénnyel járt. A beruházás megvalósítási tervét az Igazgatóság 2003. júniusában hagyta jóvá, ezt követően 4 pályázat bonyolódott le, majd a tervező kiválasztása után a tervezés folyamata felgyorsult. Év végéig az építési engedélyezési tervek elkészültek, s a telekvásárlás a tervezettnek megfelelően lezárult.

A Logisztikai Központ beruházásra vonatkozó döntés megalapozottsága

Az fb az előző beszámolási időszakban több alkalommal is foglalkozott a Logisztikai Központ beruházással, s egyhangúlag hozott határozatában megkérdőjelezte a nagyberuházás döntés-előkészítésének megalapozottságát. Nem került bemutatásra ugyanis olyan alternatív forgatókönyv, amely a szükséges emissziós, számítástechnikai és logisztikai feladatok teljesítésére más (nagyberuházás nélküli) megoldást és ezzel jelentős megtakarítások elérését eredményező lehetőséget tárt volna fel.

Az MNB Igazgatósága a nagyberuházás megvalósításának tervét 2003. június 24-én – az fb előző évi országgyűlési jelentésének lezárását követően – hagyta jóvá, annak ellenére, hogy az ülésen a pénzügyminiszter képviselője a tulajdonos álláspontját tolmácsolva kifejtette a beruházással kapcsolatos aggályokat.

A pénzügyminiszter 2003. július 10-én az MNB elnökének írt levelében megerősítette a pénzügyminiszter képviselője által elmondottakat:

„A gazdaság és a költségvetés jelenlegi helyzetében a kormány csak olyan fejlesztéseket támogat, amelyek az ország teljesítőképességéhez nagymértékben hozzá tudnak járulni, mivel az egyensúly javításának érdekében, az államháztartás által generált kereslet visszafogására törekszik.

Az MNB, a Logisztikai Központjának 12 milliárd forintos beruházási terve, a fenti célokkal nincs összhangban. Az igen költséges és lassan megtérülő beruházás, a gazdasági teljesítőképesség javulásához nem járul hozzá, viszont a kereslet alakulása szempontjából, a visszafogással ellentétes hatása lenne.

Kidolgozott alternatív koncepciók hiányában a Logisztikai Központ megépítésének tervét nem támogatom.

Ilyen alternatívák lehetnek:

- az angliaihoz hasonló, decentralizált készpénzforgalmazási rendszer, amely a kereskedelmi bankokhoz telepíti a feladatok döntő részét,

- az MNB területi igazgatóságainak bevonása,
- az MNB-vel szomszédos amerikai nagykövetség épületének megvásárlása, és a készpénzforgalmazás többletfeladatainak odatelephítése.

Észrevételeink nem érintik az MNB emissziós stratégiáját, illetve monetáris politikai függetlenségét, mindössze a feladatellátás technikai hátterére vonatkoznak.”

Megjegyzendő, hogy az említett igazgatósági ülésen szerepelt egy olyan alternatíva is, amely szerint a beruházási célhoz szükséges infrastruktúrának a kialakítása az MNB központi épületében történhetne. Ez utóbbi változatnál a beruházási költség lényegesen kisebb volt, viszont az üzemeltetés jóval nagyobb költségigénnyel járt volna. A számítások szerint kb. a 23. évben mutatott azonos költségigényt a két változat. A hosszú megtérülés ellenére – más szempontok alapján – az ismertetett döntés született. A pénzügyminiszter úr a véleményéről az Országgyűlés illetékes bizottságait is tájékoztatta.

A Logisztikai Központ beruházás megvalósításának előkészítése

Keller László, a Miniszterelnöki Hivatal közpénzügyi államtitkára az fb elnökének címzett 2004. január 12-i levelében arról adott tájékoztatást, hogy a Miniszterelnök úrhoz érkezett közérdekű bejelentés kifogásolja a Magyar Nemzeti Bank logisztikai központjának beruházásával összefüggő eljárást. Az államtitkár felkérte az fb elnökét, hogy vizsgálta meg a kérdéses beruházás körülményeit, és annak eredményéről tájékoztassa őt.

Az fb a soron következő ülésén foglalkozott a kérdéssel, és úgy döntött, hogy az MNB Ellenőrzési főosztálya az fb számára készítsen jelentést a beruházással összefüggő eljárások megalapozottságáról és menetéről. A felügyelő bizottság arról is állást foglalt, hogy a kért tájékoztatást az érvényes jogi szabályozásnak megfelelően közvetlenül az MNB részvényesének (a pénzügyminiszternek) adja meg, kérve a további indokolt tájékoztatás megtételét.

Az fb döntésének megfelelően az fb elnöke 2004. március 30-án kelt levelében a következőkről tájékoztatta a pénzügyminisztert:

„1. A közérdekű bejelentő – vizsgálatunk szerint – indokolatlanul kéri számon a lebonyolított négy pályázati eljárás esetében a közbeszerzésekről szóló 1995. évi XL. törvény rendelkezéseinek be nem tartását, ugyanis e törvény személyi és tárgyi hatálya 2004. május 1-ig nem vonatkozik a jegybankra és annak beszerzéseire, beleértve az egyes beruházásait is.

2. A felügyelő bizottság által elrendelt vizsgálat alapján készített jelentés azt állapította meg, hogy az MNB-ben hatályos (esetenként a felhatalmazott testületeknek eltérésekre is módot adó) belső – az MNB beszerzéseire, így beleértve a beruházásaira is vonatkozó – szabályok néhány, a belső szabályozásban előírt határidő túllépésétől eltekintve betartásra kerültek.

3. A felügyelő bizottság ugyanakkor március 23-i ülésén két pályázati eljárással kapcsolatban további – külső szakértő bevonásával történő – vizsgálatokat határozott

el annak ellenőrzésére, hogy a pályázatok eredménye az MNB gazdasági érdekei szempontjából optimálisnak tekinthető-e. E vizsgálatok megállapításairól a felügyelő bizottság szokásos júniusi jelentésében ad majd tájékoztatást az Országgyűlés és a pénzügyminiszter részére.”

Az fb ezt követően, az fb elnöke által összehívott zárt ülésen egyhangúlag döntött arról, hogy melyik szakértő céget bizza meg a Logisztikai Központ beruházáshoz tartozó két pályázati és döntéshozatali eljárás anyagainak a megadott – az MNB alelnökével egyeztetett – szempontok szerinti szakvéleményezésével. Az fb egyúttal felkérte az fb-titkárság, valamint az Ellenőrzési főosztály vezetőjét, hogy a megbízási szerződést írják alá. Erre azonban nem került sor, mert az MNB elnöke jogi aggályokat jelentett be az elhatározott megbízással kapcsolatban.

Az fb a kialakult helyzetet az MNB elnökének jelenlétében áttekintette, s tagjaiból egy eseti bizottságot alakított a Logisztikai Központ beruházás pályáztatásával kapcsolatban felmerült kérdések tisztázására és e bizottságot bízta meg a szakértő által – iratok átadása nélkül – megválaszolható kérdések összeállításával.

Az eseti bizottság áttekintette a rendelkezésre bocsátott dokumentumokat, valamint személyes meghallgatásokat is foganatosított (a pályáztatással érintett területet felügyelő alelnököt, illetőleg a pályáztatási eljárást segítő független szakértőt hallgatta meg), továbbá a vizsgálat során felvetődő, általános jellegű elvi kérdéseivel egy, a beszerzési és pályáztatási eljárásrendben jelentős gyakorlati tapasztalatokkal is rendelkező, külső szakértői céget keresett meg.

Az fb az eseti bizottság jelentése, valamint a szakértői cég válaszai, illetőleg az Ellenőrzési főosztálytól és az MNB-től kapott dokumentumok, továbbá az ügygel foglalkozó fb-üléseken elhangzottak alapján – 1 tartózkodás mellett – a következőket állapította meg:

- Az MNB – bár állami költségvetési pénzből gazdálkodott és gazdálkodik – 2004. május 1. előtt nem tartozott a közbeszerzési törvény hatálya alá.
- Az MNB önként vállalta, hogy a beszerzéseit a közbeszerzés szellemében eljárva bonyolítja le, melynek érdekében a beszerzések eljárási rendjére egy belső szabályrendszert alakított ki.
- A beszerzésekre vonatkozó belső szabályrendszer nem minden rendelkezése állt teljes összhangban a közbeszerzési törvény rendelkezéseivel, ráadásul bizonyos esetekben az eljárás során még e belső szabályok egyes rendelkezéseitől is lehetőség volt eltérni (a gyakorlatban ezt a lehetőséget úgy értelmezték, hogy a Logisztikai Központ beruházás pályáztatása esetében kivételesen figyelmen kívül hagyhatók egyes belső szabályok). Ez a tény gyengíti a szabályok normatívitását.
- A pályáztatási eljárás során több olyan mozzanat volt, amely egyértelműen ellentétes az általános beszerzési gyakorlattal, és e gyakorlat során kialakult általános elvekkel:

- az ajánlati felhívás nem megfelelő részletezettséggel történő kidolgozása miatt nem volt kellően biztosítva a verseny tisztasága, nyilvánossága és a pályázók számára az esélyegyenlőség;
- az értékelési szempontok konkrét meghatározására, ezek pontozására és súlyozására csak az ajánlatok leadása és formai felbontása után került sor, noha a szakértői vélemény szerint a közbeszerzésekre nem kötelezett szervezetek beszerzései során – korrekt eljárás bonyolítása esetén – az ajánlatkérő számára fontos elbírálási szempontok, ezen szempontok fontossági sorrendje, de még a súlyszáma is az ajánlatkérés során már meghatározásra kerülnek;
- az ajánlati felhívásban nem jelölt feladat elvállalását is pozitívan értékelték anélkül, hogy a többi pályázótól is kiegészítő ajánlatot kértek volna;
- a gyakorlatban szokásosnál alacsonyabb arányban (20%) állapították meg az igényelt díj szerepét a végső, adható összpontszámon belül.

Összegezve: az fb véleménye szerint a külön is vizsgált két esetben a pályázatok lebonyolítása ugyan nem volt jogellenes, de a pályáztatás során az általános beszerzési gyakorlat alapelvei néhol sérültek, így például utólagosan került kialakításra az értékelési szempontok súlyozása. (Ez még nem teszi semmissé vagy jogilag megtámadhatóvá az eredményt.) A követett eljárás célszerűsége vitatható. E két pályázat esetében a második helyezett ajánlata lényegesen olcsóbb volt, de az ár szempont értékelésének szokatlanul alacsony (20%-os) súlya, a legjobb ajánlattevőkkel való tárgyalások elmaradása, a kiírásban nem szereplő feladatok vállalásának pozitív értékelése miatt nem biztos, hogy az MNB gazdasági érdekei szempontjából a legelőnyösebb döntések születtek.

Az MNB még az új közbeszerzési törvény hatályba lépése előtt elindította a legnagyobb értéket képviselő fővállalkozói pályázatot és annak bonyolítását a korábbi – vizsgált – lebonyolítói pályázaton kiválasztott Kreatív 2000 Kft-re bízta. Ugyanakkor ezen pályázat elbírálására nézve is döntött a közbeszerzési törvény előírásainak alkalmazásáról.

Az fb szükségesnek tartja a közbeszerzési törvény szerinti eljárás pontos alkalmazását és a lebonyolítói szerepet betöltő cég által szervezett beszerzési eljárás ennek megfelelő szoros ellenőrzését. Az eljárást az fb is megkülönböztetett figyelemmel fogja kísérni.

7. fejezet

A Magyar Nemzeti Bank peres ügyei

Az fb az MNB peres ügyeivel foglalkozó vizsgálata során megállapította, hogy:

- A 2003. december 31-i állapot szerint összesen 25 peres eljárás (12 munkaügyi, 7 kártérítési és 6 egyéb polgári) volt folyamatban. Ezek összesített perértéke 609 millió forintot, valamint heti 7-10 ezer USD-t tett ki. A 2003. január 1-jei állapothoz képest a peres ügyek száma héttel, az összértéke pedig 380 millió forinttal és 120 millió USD-vel csökkent.
- A 2003. év folyamán 15 peres eljárás fejeződött be jogerősen, amelyből az MNB 9 esetben nyert, 1 esetben peren kívüli egyezsége kötött, 3 esetben részlegesen, 2 esetben pedig teljes egészében veszített. A pernyertességek eredményeként mintegy 421 millió forintot ítétek meg az MNB javára. Ez az összeg szinte teljes egészében (420 millió forint) egy régebbi büntetőügyből eredően lett megítélve, a megfizetésére azonban alig van esély. A megítélt, maradék 1 millió forintból 662 ezer forint folyt be az MNB-hez. (A meg nem fizetett összegek behajtása érdekében a végrehajtási eljárásokat megindították.) A pereszteségek és a peren kívüli egyezség miatt az MNB részéről közel 48 millió forint összegű kifizetés történt.
- Az MNB-t a folyamatban lévő ügyekben – az előző két év gyakorlatával megegyezően – két ügyvéd képviselte, akiknek 2003-ban összesen (áfával együtt) 9,5 millió forint megbízási díjat fizettek.
- A peres eljárásokkal összefüggésben – a belső szabályok szerint – akkor kell céltartalékot képezni, ha az első fokú nem jogerős ítélet/ítéletek szerint az MNB jövőbeni fizetési kötelezettségének együttes összege meghaladja a 100 millió forintot.

Külön említést érdemel az ún. renoi per (perértéke 120 millió USD), amelyet 1999-ben egy nevadai bíróságnál indítottak a CWAG, valamint tulajdonosa, az MNB, illetve annak akkori elnöke dr. Surányi György, továbbá néhány más külföldi állampolgár ellen. Ez a per 2003-ban mind az MNB, mind Surányi György volt MNB elnök vonatkozásában pernyertességgel jogerősen befejeződött.

Az ügygel kapcsolatban felmerült ügyvédi és egyéb költség a benyújtott számlák szerint mintegy 486 ezer USD volt, amit az MNB teljes egészében megfizetett.

A peres ügyeket ismertető beszámoló és az fb-ülésen elhangzottak alapján a felügyelő bizottság megállapította, hogy nem volt olyan peres eljárás folyamatban, amely a 2003. évi mérlegbeszámolót módosító céltartalékképzési-igényt jelentene.

A felügyelő bizottság előző évi beszámolójában említett nagyarányú létszámleépítés során, **azok közül, akiknek a munkaviszonyát felmondták, többen is munkaügyi pert indítottak az MNB ellen. A beszámolási időszakban az egyik ilyen munkaügyi peresztesés során az MNB-nek több tízmillió forint nagyságrendű kifizetési kötelezettsége keletkezett, ami – kellő gondosság mellett – elkerülhető lett volna.**

8. fejezet

Az MNB tulajdonosi érdekeltségébe tartozó gazdasági társaságok helyzete

A Magyar Nemzeti Bank tulajdonában, illetve résztulajdonában 6 (magyarországi székhelyű) társaság van. Az MNB belföldi tulajdonosi részesedéseinek könyvszerinti értéke a 2002. évi 10 797 millió forintról 2003. év végére 10 766 millió forintra csökkent. A csökkenés a Nemzetközi Bankárképző Rt-ben 14,6%-os tulajdoni hányadot képező, 30,6 millió forint névértékű MNB-részvénycsomag (85 millió forintos eladási áron történt) értékesítésének következménye.

Az előzetes adatok alapján az MNB befektetési körébe tartozó mind a 6 társaság nyereségesen zárta a 2003. évet. A társaságok – a Nemzetközi Bankárképző Rt-vel együtt – a 2002. évi eredményük alapján 2003-ban összességében mintegy 960 millió forint osztalékot fizettek az MNB-nek.

Az MNB belföldi befektetéseinek 2003. évi vagyoni helyzete

	MNB részesedés %	Jegyzett tőke MFt	*2003. évi adózott eredmény MFt	2003. évben fizetett osztalék
Pénzjegynyomda Rt.	100	8927	29	256,2
Magyar Pénzverő Rt.	100	575	238	137,8
Bankjóléti Kft. v.a.	100	602	**247	-
Keler Rt.	50	4500	1092	150,0
Giro Rt.	14,6	2496	1169	405,8
BÉT Rt.	6,9	541	129	4,1

*előzetes, nem auditált

** 2003.02.01-2003.12.31.

E társaságok tevékenységének figyelemmel kísérése az ún. tulajdonosi képviselő feladata, amely képviselő munkáját a Magyar Nemzeti Bankban szakmai bizottságként működő Tulajdonosi bizottság támogatja.

A Tulajdonosi bizottság feladata: döntéselőkészítés az MNB befektetéseivel kapcsolatos stratégiai és üzletpolitikai kérdésekben, és állásfoglalás az MNB Igazgatósága részére készülő alábbi tárgykörökben:

- az MNB kizárólagos tulajdonában lévő társaságok éves jelentésének, illetve éves és középtávú terveinek elfogadása,
- a társaságok tulajdonosi szerkezetének, valamint irányításának és vagyoni helyzetének módosítása,
- a társaságok működését érintő rendkívüli döntések előkészítése,
- az MNB nem kizárólagos tulajdonában lévő társaságokkal kapcsolatos döntések előkészítése, osztalékpolitika, tulajdonrészek értékesítése, vásárlása.

Az egyes tulajdoni részesedésekkel kapcsolatban említésre méltók a következők:

Pénzjegynyomda Rt.

Az MNB 1997-ben szerezte meg a Pénzjegynyomda Rt. kizárólagos tulajdonjogát, egyidőben a bankjeggyártás teljes technológiai rekonstrukciójának befejezésével. A társaság jegyzett tőkéje 8,9 milliárd forintra nőtt a fejlesztési ráfordításoknak megfelelően, amely összegből a bankjegynyomtatás korszerűsítése 3,6 milliárd forintot igényelt, míg a Pénzjegynyomda Rt. tulajdonába tartozó Diósgyőri Papírgyár Rt. rekonstrukciója 4,1 milliárd forintba került.

A társaság profilja három fő termékcsoporthot ölel fel:

- bankjeggyártás,
- kiemelt okmányok (útlevél, személyi igazolvány) előállítása,
- az egyéb nyomdaipari termékek (zárjegy, adójegy, bélyeg, orvosi vény, étkezési utalvány stb.) előállítása.

A Pénzjegynyomda Rt. 2003. november hónapban benyújtotta 2004. évi üzleti tervét, amelyet az MNB Igazgatósága nem fogadott el. A terv nem tükrözte a tulajdonosi elvárásokat, elsősorban a hatékonyság és racionális gazdálkodás érvényesülését. Az értékesítés alakulása, a működési költségek szintje, a létszám és bér gazdálkodás, valamint a nyereség számszaki adatai közötti közgazdasági arányok nem voltak megalapozottak, ezért a tulajdonos személyi, szervezeti és egyéb intézkedéseket foganatosított. Ennek során megváltozott a társaság irányítási rendszere, a megalakult Igazgatóság operatív módon irányítja a szervezetet. A racionalitást és vezetési hatékonyságot szem előtt tartva osztályszerkezeteket vontak össze és megerősítették a belső ellenőrzést.

Az árbevételi tervből kiindulva, a fokozott költségérzékenységet, hatékonyságot és takarékosági szempontokat érvényesítve elkészült a működési költségek terve, amely összességében 6%-os csökkenést mutat a bázisévhez viszonyítva. A megtett intézkedések nyomán a társaság 2004. évi eredményterve 366,2 millió forint üzleti nyereséget tartalmaz. A saját tevékenység eredménye (311,7 millió forint) a bankjegyen kívüli értékesítéshez viszonyítva 11,4% árbevétel-arányos nyereséget mutat, a bázisidőszaki 3,6%-kal szemben.

A forintbankjegy-gyártás jövőbeni megszűnése miatt az MNB Igazgatósága még 2001 őszén úgy ítélte meg, hogy a Pénzjegynyomdát célszerűnek látszik privatizálni, de a privatizáció lebonyolítása nem jegybanki feladat. E kérdésben azóta egyeztetések zajlanak az MNB, az ÁPV Rt., a PM, a BM és az NBH között, a legkülönbözőbb ötletek születtek, de döntés még mindig nincs.

Az fb már a 2003. évi közgyűlési jelentésében, majd az Országgyűlés és a pénzügyminiszter részére készített 2003. júniusi beszámolójában, utána pedig az fb elnöke – az fb felhatalmazása alapján – a pénzügyminiszternek, mint az MNB tulajdonosának 2003 novemberében írt levelében is felhívta a figyelmet az MNB 100%-os tulajdonában lévő Pénzjegynyomda Rt.-vel kapcsolatos döntések elhúzóására. Erről a problémáról hasonlóan vélekedett az fb elnöke és az MNB illetékes alelnöke az Országgyűlés gazdasági bizottságának 2003. november 19-i ülésén, s egyetértettek abban, hogy az ügy sürgős megoldást igényel azért is, mert

minél tovább húzódik a folyamat, annál inkább csökken a társaság vagyonának piaci értéke.

Az fb elnöke – az fb nevében – az MNB 2004. évi rendes közgyűlésén szóban is kifejtette az fb aggályait a Pénzjegynyomda Rt. privatizációjával, vagy állami vagyonkezelésbe adásával kapcsolatos döntés elhúzódsának negatív következményeit illetően. A szakmai értékelések szerint ugyanis a nyomda sorsára vonatkozó döntés halogatása egyfelől lassítja az MNB profiltisztítását, másfelől nehezíti a hatékony gazdálkodást. A társaság versenyképessége amiatt romlik, hogy elmaradnak a fejlesztések az egyéb nyomdai tevékenységek (útlevél, személyazonosító igazolvány, zárjegy, adójegy stb. gyártása) területén.

Az MNB 2004. évi rendes közgyűlésén e felvetésre reagálva a pénzügyminiszter felkérte az MNB elnökét, hogy készítsen a részére egy, az MNB álláspontját kifejtő feljegyzést, s egyúttal jelezte, hogy mihamarabb döntést hoz az ügyben.

Az MNB jelenlegi álláspontja az, hogy a Pénzjegynyomda Rt. tulajdonjogát térítésmentesen átadja az államnak, mert a forintbankjegy nyomtatásának megszüntetését követően **nem áll szándékában euróbankjegyet gyártatni**, mivel az csak jelentős beruházások révén és – méretgazdaságossági okokból – magas költségszinten lenne megvalósítható.

Az MNB-től kapott információk szerint a Belügyminisztérium, a Nemzetbiztonsági Hivatal és a Pénzügyminisztérium illetékeseivel folytatott tárgyalások alapján jelenleg az látszik valószínűnek, hogy a pénzjegynyomda a KVI-hoz vagy az ÁPV Rt-hez kerül.

Ha a nyomda mégis az MNB tulajdonában marad, a forintbankjeggyártás megszűnését követően az MNB veszteséget realizálhat, erre az esetre azonban értékvesztést egyelőre nem számoltak el.

A Pénzjegynyomda Rt. kapcsolt vállalkozása a Diósgyőri Papírgyár, amelynek fő tevékenysége a bankjegypapír és egyéb biztonsági papírok gyártása. (A bankjegypapírigény csökkenése miatt a vállalat nagy értékű gépsora nincs kellően kihasználva, mivel a vállalat piaci lehetőségei korlátozottak.)

Magyar Pénzverő Rt.

A társaság – a Pénzjegynyomda Rt-vel egyszerre – 1997 szeptemberében vált az MNB kizárólagos tulajdonú érdekeltiségévé. A részvények megvásárlásához az MNB-nek 120 millió forinttal meg kellett emelnie a társaság alaptőkéjét, amely akkor 505 millió forintra nőtt. 2001-ben az MNB döntött a korábban külön vállalkozásként működő Érmeker Rt. Magyar Pénzverő Rt-be történő beolvasztásáról, aminek következtében a társaság jegyzett tőkéje 575 millió forintra növekedett.

A társasággal szemben támasztott legfőbb követelmény volt 2003. évben is a Magyar Nemzeti Bank kötelezettségének teljesítéséhez szükséges forgalmi pénzürmék előállítás a megfelelő ütemezésben, mennyiségben és minőségben. A társaság a Magyar Nemzeti Bankkal kötött szállítási szerződés feltételeit maradéktalanul teljesítette.

A társaság biztosította a Magyar Nemzeti Bank 2003. évi kibocsátási programjában szereplő emlékpénzérték előállítását és forgalmazását. Eleget tett a társaság forgalmi-és emlékpénzérték gyártásán felüli kapacitásának minél teljesebb és jövedelmezőbb hasznosítási követelményének. A forgalmi- és emlékpénzérték kívüli bevételei a tervezett 59,0%-kal haladják meg.

Megvalósította a társaság a stratégiai tervből eredő időarányos feladatokat, teljesítve a Magyar Nemzeti Bank Logisztikai Központ beruházásának előkészítésével és az eurógyártásra történő felkészüléssel (verőgépek generál felújítása) kapcsolatos teendőket.

Az Rt. az elmúlt években eredményesen gazdálkodott, a belső gazdálkodását tekintve azonban megerősítésre szorult, amely néhány tulajdonosi intézkedést igényelt.

A társaság 2003. évi árbevétele összességében 23,1%-kal haladja meg a tervezett, míg a működési költségek 12,6%-kal emelkedtek, a költséghatékonyság javulásának eredményeként.

A társaság 2003-ban 36,9 millió forint összegben valósított meg beruházásokat a tervezett 33,6 millió forinttal szemben. A beruházások a műszaki színvonal megőrzését és fejlesztését szolgálták, kapacitásbővítő beruházásra lényegében nem került sor.

Központi Elszámolóház és Értéktár (KELER) Rt.

A társaság 1993-ban alakult 500 millió forintos alaptőkével az MNB 50%-os valamint az értéktőzsde és az árutőzsde 25-25%-os tulajdonlásával. A társaság által felhalmozott eredménytartalékból a tulajdonosok több lépcsőben 4,5 milliárd forintra emelték a részvénytőke értékét.

A KELER Rt. a korábbi éveknek megfelelően szigorú költséggazdálkodást folytatott, melynek eredményeként a tervezettnél is közel 7%-kal alacsonyabb költségszintet ért el. Az alaptevékenységen realizált magasabb bevételek és a tervezettnél alacsonyabb költségek együttes hatásaként – a pénzügyi tevékenység tervezettől elmaradó bevételei ellenére – a társaság adózás előtti eredménye mintegy 1,3 milliárd forint, mely jelentősen meghaladja mind a korábbi évek adatait, mind pedig a 2003-ra tervezett adózás előtti eredményt.

Az MNB, figyelembe véve a hazai és nemzetközi tőkepiaci folyamatokat, stratégiaileg a KELER Rt. értékesítésével számol.

GIRO Elszámolásforgalmi Rt.

A GIRO Rt. 1994 óta végzi a bankközi elektronikus elszámolásokat. A társaság részvénytőkéjének értéke az eredménytartalékból két lépcsőben végrehajtott tőkeemelés követően 2 496 milliárd forint lett, amelyből az MNB részesedése 14,6%.

2003 folyamán a GIRO Rt. jelentős fejlesztéseket hajtott végre a Bankközi Klíring Rendszer (BKR) által nyújtott szolgáltatások terén.

Az MNB által előírt 2003. év végi határidőre megvalósult az informatikai terület teljes körű szabályozása.

2003-ban megtörtént a BKR Üzletszabályzatának és Elszámolásforgalmi szerződésének teljes strukturális átalakítása és módosítása, valamint ennek alapján a klíringtagokkal való újbóli szerződéskötés. A csatlakozási szerződés bevezetésével a BKR rendszerhez való csatlakozás jogi feltételei is teljes körűen átalakításra kerültek. Megtörtént a BKR Szabványkönyvek átdolgozása és az új verzió publikálása.

A GIRO Rt. 2003-ban eredményes évet zárt, a mérlegszerinti eredménye közel 1,2 milliárd forintot ért el.

Az MNB a stratégiájában hosszabb távon nem számol a GIRO Rt-ben meglévő tulajdonosi pozíciójának megtartásával.

Budapesti Értéktőzsde Rt.

Az MNB a BÉT alapító tagjaként 1991 óta fenntartja tagsági viszonyát. A BÉT kezdetben nem gazdasági társaságként, hanem non-profit intézményként működve vállalta, hogy kizárólag a tőzsdei rendszer fejlesztésére fordítja a működési költségek levonása után fennmaradó szabad pénzeszközait.

Időközben az Államadósságkezelő Központ létrehozásával megszűnt az MNB állampapír-ügynöki szerepe és ezzel a tőzsdei kereskedésben való részvétele is, mivel az ÁKK a kibocsátásokat átvette, majd megszervezte az elsődleges forgalmazói rendszert. A tőzsde egy jól működő piaci szervezetté nőtte ki magát, részvénytársasággá szerveződött. Ezért az MNB tulajdonosi szerepének gazdaságpolitikai és piaci indoka ma már nincs.

A Budapesti Értéktőzsde 2003. évben sikeres évet zárt. Az értékpapír-kereskedelem a tervezettnél nagyobb mértékben bővült, így a szokásos tőzsdei eredmény a tervezett 58 millió forinttal szemben 129 millió forintot ért el. Az éves eredményt növelheti a KELER Rt. tulajdonrész után járó osztalék.

A BÉT Rt. tulajdonosi körében jelentős átrendeződés volt tapasztalható, erőteljes koncentráció ment végbe a pénzügyi befektetők irányába, amely folyamat a BÁT Rt-nél is lezajlott. Mindez felgyorsította a BÁT Rt. és a BÉT Rt. közötti integrációt, amely végrehajtásáról a döntés megszületett. 2004 májusában a HVB Hungary Rt. egy konzorcium vezetőjeként mind a BÉT-ben, mind a BÁT-ban többségi tulajdont szerzett. Az egyesülési folyamat érintheti a KELER Rt. tulajdonosi szerkezetét, illetve az MNB e befektetésekre vonatkozó stratégiai szándékának konkrét megvalósítását.

MNB Bankjóléti Kft.

A társaság jegyzett tőkéje 602 millió forint. A társaság a tulajdonába apportált üdülők és a kezelésére bízott munkahelyi étterem és büfék üzemeltetését végezte. A Kft. számára romló működési feltételeket teremtett az MNB szociális-jóléti rendszerének változása, az MNB létszámának erőteljes csökkenése. Ezek a változások a Kft. szolgáltatásai iránti igények jelentős mérséklődésével is együtt jártak.

A Bankjóléti Kft. az elmúlt években veszteséges volt, ezért az MNB vezetése még 2002-ben a társaság végelszámolással történő megszüntetéséről döntött, s egy MNB alkalmazottat nevezett ki végelszámolóként. A végelszámoló azt a megbízást kapta, hogy a Kft. vagyontárgyai – legalacsonyabb üzemelési költségek mellett – a piacon elérhető legmagasabb áron kerüljenek értékesítésre. A Cégbíróóság 2003. április 10-én visszamenőleges hatállyal bejegyezte a végelszámolás megkezdését. Ennek megfelelően a végelszámolási feladatokat ténylegesen 2003. májusában lehetett megkezdni. A végelszámolás megkezdésének időpontjára bezárták a Kft. tulajdonában levő szállodákat és üdülőket, az ott dolgozó személyi állományt elbocsátották.

A 2002. és 2003. évben a társaság 4 ingatlant értékesített összesen 490 millió forint eladási áron, amelyeknek könyv szerinti értéke 237 millió forint, míg értékbecslő által megállapított értéke 348 millió forint volt. A Tulajdonosi bizottság határozata alapján a Kft. 400 millió forintot végelszámolási előleget az MNB részére átutalt. Jelenleg a társaság tulajdonában 3 ingatlan található, amelyek könyv szerinti értéke összesen 231 millió forint. Ezek közül 1 ingatlan (a sportcentrum) értékesítését az MNB Sportköre által korábban kötött szerződés felmondásából eredő peres eljárás továbbra is akadályozza, mert a per befejezéséig az ingatlan piacképesen nem értékesíthető, illetve nem üzemeltethető.

Az Ellenőrzési főosztály 2003. szeptember-októberben vizsgálta a végelszámolás folyamatát és 25 (többségében a számviteli nyilvántartásokkal, illetve elszámolásokkal kapcsolatos) megállapítást tett. A belső ellenőrzés a jelentésében arról is beszámolt, hogy a feltárt számviteli hiányosságok, és a bizonylati fegyelem megsértése többségében utólag nem javítható. Tekintettel arra, hogy a végelszámolás alatt a gazdasági események számával együtt a kockázat mértéke is fokozatosan csökken, a Tulajdonosi bizottság a már meglévő könyvelő és könyvvizsgáló cégekkel tervezi az együttműködést a végelszámolás lezárásáig. A Tulajdonosi bizottságot döntésében megerősítette, hogy a végelszámolási időszakban végzett APEH-vizsgálat nem tárt fel adóhiányt, valamint hogy a könyvvizsgáló és könyvelő cégek társasággal kapcsolatos ismeretei és tapasztalatai segítik a végelszámolás sikeres lefolytatását.

A vizsgálati jelentésben foglaltakat az fb a 2003. decemberi ülésének napirendjére tűzte, s arra a következtetésre jutott, hogy mind a végelszámolásban, mind azt megelőzően a gazdálkodásban komoly hibák voltak tapasztalhatók. A fő probléma abban állt, hogy az egyes ingóságok, leltári tárgyak mozgása, selejtezése, értékesítése nem minden esetben volt nyomon követhető, mert egyes bizonylatok hiányoztak. Végül az fb azzal zárta le az ügyet, hogy a végelszámolási eljárás befejezése után jelentést kér annak eredményéről.

9. fejezet

Az MNB 2004. évi pénzügyi terve

Az Igazgatóság az MNB működési költségeinek és a beruházásainak 2004. évi pénzügyi tervét a 2003. december 23-i ülésén fogadta el.

A működési költségek 2004. évi tervének főösszege 14 873 millió forint, amelyből 220 millió forint (a tételes költségterv 1,5%-ának megfelelő összeg) központi tartalékkeret, a nem várt, vagy bizonytalan felmerülésű tételek fedezetére szolgál.

Az elmúlt évek során a Bank működési költségei a következőképpen alakultak:

Megnevezés	2000. (tény)	2001. (tény)	2002. (tény)	2003. (tény)	2004. (terv)
Működési költség (millió Ft)	15 234,7	15 195,6	13 507,3	13 969,9	14 872,5
Nominál index (előző év = 100%)	110,7%	99,7%	88,9%	103,4%	106,5%
Infláció (éves átlagos)	109,8%	109,2%	105,3%	104,8%	106,5%
Reál index (előző év = 100%)	100,8%	91,3%	84,4%	98,7%	100,0%

A 2004. évi terv főösszege a működési költségek 2003. évi jóváhagyott tervénél 6,5%-kal magasabb, amely döntően két okra vezethető vissza:

- egyrészt a 2004-ben első alkalommal felmerülő, többségében a 2003-2004. évi IT-fejlesztésekkel összefüggő szolgáltatások igénybevételére,
- másrészt az EU-GMU kapcsolatok megélénküléséből következően bővülő (főként külföldi kiküldetési, szakmai konferenciákkal kapcsolatos, kommunikációs) tevékenységekre.

A beruházások 2004. évi tervének főösszege 4 439 millió forint, amelynek összetétele az alábbi:

- IT-fejlesztés: 2 221 millió forint,
- működési szolgáltatásokkal kapcsolatos beruházás: 1 210 millió forint,
- Logisztikai Központ kialakítása: 810 millió forint,
- központi tartalékkeret: 198 millió forint (a tételes terv 5%-ának megfelelő összeg).

Az MNB 2004. évi pénzügyi terve, mind a működési költségek, mind a beruházások vonatkozásában az elmúlt évekhez képest lényegesen kisebb összegű tartalékokat tartalmaz.

A 2004. évi pénzügyi terv részletezését az 5/a-b. sz. melléklet tartalmazza.

A 2004. március 23-i igazgatósági ülésen szó volt a pénzügyminiszternek az MNB elnöke részére írt leveléről , amelyben – mint minden más független intézménytől

– kérte a költségvetési megtakarítási csomaghoz való hozzájárulást. Az MNB Igazgatósága ezzel kapcsolatban úgy foglalt állást, hogy mivel az infláció ellenére 2001-hez képest már jelentősen, 15 196 milliárd forintról (a 220 millió forint idei központi tartalékot nem számolva) mintegy 14 653 milliárd forintra csökkentette a költségtervet, ezért számszerűen további idej megtakarítási célt nem tűz ki, de az MNB a terv végrehajtása során törekedni fog megtakarítások elérésére.

10. fejezet

Egyebek

A CWAG-ügy lezárulásának helyzete

A CWAG i.A.-val kapcsolatos követelések elszámolása véglegesen lezárult, az MNB-nek a CWAG i.A. felszámolásához kapcsolódóan semmilyen követelése, illetve kötelezettsége nincs. (Az elszámolások lezárása 2003-ban már nem jelentett újabb költséget az MNB eredménykimutatásában.)

A Nemzetközi Gazdasági Együttműködési Bank (NGEB) MNB-nél lévő betétjének ügye

Az NGEB jelenleg összesen mintegy 19 millió EUR összegű betétet tart az MNB-nél, amely betéteket 1987-88-ban helyezett el, amikor még a magyar állam – mint az egyik alapító – tagja volt az NGEB-nek. (Az NGEB fő tevékenysége az ún. transzfer rubel elszámolással kapcsolatos feladatok végzése volt, amelyet a tagországok központi bankjai bonyolítottak le.) Az Egyezménynek a Magyar Köztársaság részéről történő felmondását, az NGEB-ből való kilépést az MNB elnöke jelentette be az NGEB Tanácsának 1992. október 13-i ülésén.

Az Egyezmény alapszabálya szerint a kilépés bejelentését követő hat hónapon belül kellett volna rendezni a fennálló kölcsönös kötelezettségeket. Ez a rendezés azonban döntően az NGEB ellenállása miatt meghíúsult. Az NGEB ugyanis a magyar állam 16 millió euróra rugó követelésének (a befizetett alaptőke, a székház értékéből való részesedés, egyéb nyereségrészesedés stb.) a már említett 19 millió euró összegű betéttel szembeni beszámításához nem járult hozzá.

Az MNB képviselői legutoljára 1995 októberében az NGEB elnökével és vezetőivel folytatott tárgyaláson próbálkoztak megegyezni az ügy rendezésében. A tárgyalás lényegében egy kompromisszumos megállapodással zárult, amely szerint az MNB a betétek után továbbra is kamatot fizet, az NGEB viszont – a végleges rendezésig – azokat harmadik fél részére nem engedményezi és a betétet nem vonja ki az MNB hozzájárulása nélkül.

A felügyelő bizottság még 2003-ban arra a megállapításra jutott, hogy az ügy régóta rendezetlen, ráadásul az MNB a betétek után rendszeresen fizeti a kamatot, míg a fennálló magyar követelésnek a kamatozása is bizonytalan. Mivel az állami követelések behajtása a pénzügyminiszter feladata, az fb levélben hívta fel a figyelmét az ügyre, amit a pénzügyminiszter a válaszában külön megköszönt. Tekintettel arra, hogy a rendezésben nyilván az MNB-nek is közre kell működnie, az fb az MNB elnökének is levelet küldött. **Részben e felvetés hatására újraindultak a hivatalos tárgyalások az ügy rendezéséről.**

Az fb 2003. szeptember 9-i ülésén, amikor az MNB és a PM közötti feladatátrendezés megvalósítása, különös tekintettel a központi költségvetés külföldi köve-

telésére c. előterjesztést tárgyalta, ismét foglalkozott ezzel a kérdéssel, s arra a következtetésre jutott, hogy függetlenül attól, hogy a jövőben az állami követelések kezelésével kapcsolatos összes feladat a pénzügyminiszter, illetve az Államkincstár feladatkörébe kerül, indokolt az együttműködés a Pénzügyminisztérium, az Államkincstár és az MNB között e követelések sikeres behajtása érdekében. Ettől **az együttműködéstől az MNB képviselője nem zárkózott el, és a következő tárgyalási fordulóban – 2003 októberében – megfigyelőként részt vett.**

Ezzel az ügyvel kapcsolatban az fb figyelmét felkeltette egy olyan orosz eurókötvény 200 millió euró összegű első részletének 2004. március 16-i lezárása, amelynek célja az egykori KGST-bankokkal szemben fennálló orosz tartozás rendezése volt. Az fb erről az információról a Pénzügyminisztériumot is tájékoztatta.

Ingtatlanátadás a Magyar Államkincstár részére

Az MNB Budapest, V., Hold u. 4. sz. (az ún. „B” irodaépület) és a Budapest, V., Szabadság tér 10-11. sz. alatti ingatlanai a 2029/2003. sz. kormányhatározat és a 2/2003. sz. részvényesi határozat alapján a 2003. év végén a magyar állam tulajdonába kerültek.

Az fb az MNB helyiséggazdálkodásáról szóló beszámolóval együtt megtárgyalta az épületek átadásával kapcsolatban az új tulajdonossal való együttműködés feltételeit, áttekintette továbbá az épületek átadásának előkészítését.

A beszámoló szerint részben még a szerződéses feltételek kialakítását megelőzően, részben a munkafolyamatok során tisztázódtak az épületekben üzemelő rendszerek szétválasztására vonatkozó elképzelések, és a szükséges intézkedések megtörténtek.

Az MNB képviselője arról tájékoztatta a felügyelő bizottságot, hogy

- a kritikus rendszerek közül azok esetében, amelyeknél az biztonsági, vagy működésbiztonsági akadályba ütközik (pl. a szünetmentes áramellátás) az MNB a megmaradó épületeiben gondoskodik (akár új rendszer kiépítésével is) a saját ellátásról,
- a szét nem választható rendszerek esetében az épület tulajdonosa/üzemeltetője nyújt ellátási szolgáltatást (legkésőbb 2004. július 1-jétől).

Az fb a tájékoztatást tudomásul véve megállapította, hogy a kormány, a Magyar Államkincstár és az MNB jó együttműködésével korrekt módon lezárul a korábbi – az MNB és a MÁK közötti – feladatátcsoportosításhoz igazodóan a tárgyi feltételek átrendezése. (Vidéken ugyanis a feladatokkal együtt az iroda-helyiségeket is átadták a MÁK-nak.) **Az fb üdvözölte továbbá, hogy az épületek átadása hatékonyságjavító is egyben, mert kevesebb épület esetén kisebb lesz az MNB működési költsége.**

Az MNB tájékoztatási politikája

Az fb 2004. januári ülésén tárgyalt az MNB tájékoztatási politikájáról a működés átláthatósága szempontjából, s tudomásul vette, hogy az MNB sokféle módon igyekszik befolyásolni a közvéleményt a róla kialakított képet illetően.

Az fb részéről felvetődött a kérdés, hogy van-e a külső kommunikációnak olyan dokumentuma, amely azzal foglalkozik, hogy az MNB kiken keresztül kíván a közvéleménynek üzeni, mert az a tapasztalat, hogy csak az elnök, esetleg egy-egy alelnök, vagy a szóvivő nyilatkozik. Ezzel kapcsolatban az MNB részéről kifejtették: az SZMSZ szabályozza, hogy ki nyilatkozhat. A monetáris politikai kérdések tekintetében rendkívül szűk a kör, igazából csak az elnök vagy az általa felhatalmazottak, vagyis az alelnökök és a szóvivő tartoznak ide. Ritkán fordul elő az az eset, amikor nem ők nyilatkoznak. (Ilyen lehet a bankjegyhamisítás, vagy más speciális kérdés, pl. turizmus alakulása stb.) Általában pedig az éves stratégia szól a kommunikációról, amelyben az MNB eldönti, hogy milyen kommunikációs politikát fog folytatni. Ennek fóruma a Kommunikációs tanács, ami ügyvezető igazgatókból áll. Itt fogalmazódik meg az, hogy mit kellene a következő időszakra mondani, milyen üzenetei vannak a főosztályoknak, milyen téma legyen a rádiórovatban stb. Negyedévente be kell számolni az Igazgatóságnak, hogy az elfogadott stratégia hogyan valósult meg.

Az fb hiányolta, hogy a renoi per lezárása nem kapott olyan sajtónyilvánosságot, mint annak idején a megindítása.

A tájékoztatási stratégiába tartozó tevékenységekre 2003-ban mintegy 66 millió forintot használtak fel.

Az MNB területi igazgatóságainak tevékenysége

Az MNB négy megyeszékhelyen (Debrecen, Győr, Kecskemét, Székesfehérvár) működtet ún. területi igazgatóságot. Az igazgatóságok tevékenysége a készpénzforgalmazásra (ideértve a feldolgozást és tárolást is), valamint egyes jegybanki ellenőrzésekre terjed ki.

Az igazgatóságokon összesen 84 főt foglalkoztatnak, az MNB összlétszámának közel egytizedét. A működési költségek összege 2003-ban 716 millió forint volt, ami az MNB összes működési költségének 5,6%-át jelenti.

A területet felügyelő ügyvezető igazgató tájékoztatása szerint a területi igazgatóságok működésére vonatkozó döntéseket alapvetően az igazgatóságok készpénzforgalmazásban betöltött szerepe határozza meg. Fontos szempont, hogy a területi igazgatóságok is kizárólag jegybanki tevékenységet végezzenek. Jelenleg még az MNB négy területi igazgatósága megbízási szerződés alapján a Magyar Államkincstár számlavezetési körébe tartozó intézmények, valamint értékpapírral rendelkező ügyfelei számára pénztári szolgáltatást nyújt. A fejlesztés alatt álló integrált számítástechnikai rendszer a jövőben nem ad lehetőséget jegybanki feladatkörbe nem tartozó tevékenység támogatására. Ezért – féléves előzetes egyeztetést követően – az MNB a kincstári ügyfelek számára nyújtott pénztárszolgálati szerződést 2004. június 30. napjára felmondta.

Az euró várható bevezetése során viszonylag rövid idő alatt, valamennyi állampolgár számára kell biztosítani a tranzakciókhoz szükséges készpénzt, amely óriási logisztikai feladatot jelent. Ebben a helyzetben a területi igazgatóságok szerepe a készpénzelosztásban felértékelődhet, de különösen a Logisztikai Központ felépülése után az átállítás más módon is megoldható. (Az eurót később bevezető országok tapasztalatai azt mutatták, hogy az euró bevezetését megelőző évben már jelentős volumenű a nemzeti valuta visszaáramlása a jegybankokba.)

Az fb a területi igazgatóságok működésének áttekintése kapcsán javasolta az MNB Igazgatóságának, hogy az igazgatóságok további sorsának, esetleges megszüntetésének kérdését még a Logisztikai Központ beruházás befejezése előtt, 2006 táján vizsgálja meg.

Az MNB felkészülése az EU-csatlakozásra

Az fb két alkalommal is foglalkozott az Európai Unióhoz való csatlakozással kapcsolatban az MNB-ben tett intézkedésekkel, a felkészüléssel.

Első ízben erről a nemzetközi kapcsolatokért felelős terület átszervezése kapcsán tárgyalt meg beszámolót.

Az MNB Igazgatósága 2003 áprilisában főosztályi szintre emelte az addigi Nemzetközi kapcsolatok osztályát, s a főosztályon belül létrehozott egy nemzetközi titkársági funkciót ellátó osztályt, amely kulcsszerepet kapott a csatlakozási felkészülés adminisztratív segítése mellett az Európai Központi Bank (EKB) Titkárságával, valamint más fontos nemzetközi gazdasági szervezettel és nemzetközi pénzügyi intézménnyel való napi kapcsolattartás terén.

Az EU-csatlakozással kapcsolatos koordinációs tevékenység magában foglalja:

- a beérkező bizottsági anyagok archiválását, iktatását,
- az EKB-val kötött ún. Confidentiality Agreement betartásával kapcsolatos szabályozási tevékenységet,
- a bank különböző egységeinek az EKB által megküldött anyagokról történő tájékoztatását,
- az MNB elnökének felkészítését az EKB Általános Tanácsának üléseire.

Az átszervezés zökkenőmentesen és hatékonyan zajlott, az új főosztály jól alakította ki az MNB KBER-bizottságokban való részvételének technikai hátterét. Az MNB-nek szándékában áll az EU-ban az elemzési és kutatási területeken folyó munkában aktívan közreműködni. Erre jó alapot szolgáltat az, hogy az elmúlt 3 évben az MNB-nek volt több olyan megjelenése ezen a téren, ami felkeltette a figyelmet iránta. (Az euróköltésgátás-elemzésükről írt pl. a Financial Times és az Economist is, és az újonnan csatlakozó országok részére rendezett konferencián az MNB munkatársai ismertettek egy újszerűnek számító modellt az MNB negyedéves előrejelző rendszerére vonatkozóan.)

Az fb a beszámoló kapcsán úgy ítélte meg, hogy az MNB vezetése az EU-csatlakozás miatt egyelőre nem látja szükségességét nagyobb szervezeti változtatásnak, a

meglévő szervezeti keretek – az ismertetett kis módosítással – **alkalmasnak látszanak az EU-tagországgként való működésre is.**

Egy másik alkalommal – az MNB informatikai stratégiájáról szóló beszámoló során – az fb azt állapította meg, hogy **az EU-csatlakozással kapcsolatban informatikai jellegű probléma nem merült fel**, a Gazdasági és Monetáris Unióhoz (GMU) való csatlakozással összefüggő teendők előkészítését pedig időben megkezdték.

Tapasztalatszere a Finn Nemzeti Bankban

Az MNB felügyelő bizottságának 3 fős delegációja a Finn Nemzeti Bank Parlamenti Felügyelő Tanácsának meghívására 2004. február 4-e és 6-a között Helsinkibe látogatott. A delegáció vezetője Akar László fb-elnök, tagjai pedig dr. Várhegyi Éva és dr. Urbán László fb-tagok voltak.

A látogatás célja gyakorlati tapasztalatszerzés volt a központi banki felügyelő bizottsági tevékenységről egy olyan ország esetében, amely nemcsak az Európai Unió része, hanem a kezdetektől fogva a Gazdasági és Monetáris Unió (GMU) tagja is.

A finn jegybank élén – az Igazgatóság mellett – a kizárólag parlamenti képviselőkből álló, a Parlament által választott 9 tagú Parlamenti Felügyeleti Tanács (PFT) áll. A PFT többpárti jellegű. Feladatait tekintve – a magyar megoldáshoz hasonlítva – betölti a közgyűlés és részben az fb szerepét, miközben jogosítványai bővebbek (a magyar Országgyűlés Költségvetési vagy Gazdasági Bizottsága lehetőségein is túlmenően).

A Parlamenti Felügyelő Tanács hatásköre, feladatai:

- javaslatot tesz (a kormánnyal együtt) a központi bank kormányzójának személyére, és a bank felső vezetésének (Board) tagjaira, valamint javadalmazásukra;
- kinevezi az Igazgatóság elnökének (a bank kormányzójának) helyettesét;
- javaslatot tesz az ugyancsak a parlament által megválasztásra kerülő természetes személy jegybanki auditorokra, ami öt auditor kiválasztását jelenti. (Ezek az auditorok töltik be – a magyar megoldáshoz hasonlítva – az ÁSZ és részben az fb szerepét. Az ottani ÁSZ nem foglalkozik a jegybankkal.);
- rendszeresen meghallgatja az Igazgatóság jelentését az ECB monetáris politikájának végrehajtásáról, és benyújtja a Parlament részére készülő ilyen tárgyú jelentéseket;
- az Igazgatósággal időnként véleményt cserél a gazdasági folyamatok értékeléséről és az ECB monetáris politikájának hatásairól;
- áttekinti a hatékony pénzellátás megszervezésére és a megfelelő nemzetközi tartalékok kezelésére korlátozódó nemzeti döntésű monetáris ügyeket;

- a parlamenti auditorok segítségével figyelemmel kíséri a jegybank mérlegének és eredménykimutatásának alakulását és az üzleti év zárásakor elfogadja azokat. (A PFT külső auditort is foglalkoztat, de csupán az EU-tagságból fakadó brüsszeli késztetés miatt. Az auditorok a belső ellenőrzés munkájára is támaszkodnak.);
- meghatározza a jegybanki üzleti terv fő vonalait, különös tekintettel a hatékony és stabil pénz- és tőkepiaci működés biztosítására;
- kijelöli a jegybank gazdálkodási kereteit;
- felügyeli, beszámoltatja és parlamenti beszámolójában értékeli a Pénzügyi Felügyeleti Hatóság (ami lényegében a magyar PSZÁF-hoz hasonlítható) tevékenységét.

A delegáció vezetője a tapasztalatcsere lehetőségét és annak magas színvonalú, kiváló megszervezését megköszönve, az MNB fb nevében Budapestre szóló meghívást adott át a Parlamenti Felügyelő Tanács elnökének. (Ennek elfogadása esetén a magyarországi vendéglátók körét célszerűnek látszik az Országgyűlés illetékes bizottságaival kiszélesíteni.)

A látogatás tapasztalatainak részletesebb kifejtését az 6. sz. melléklet szerinti útijelentés tartalmazza.

* * *

Az MNB felügyelő bizottsága úgy értékeli, hogy a beszámolási időszakban az MNB gazdálkodásának a hatáskörébe tartozó területein átfogó ismeretekhez és széles körben részletekbe menő információkhoz jutott. Mindezek alapján az fb tevékenysége támogatta a folyamatos tulajdonosi ellenőrzést.

A bizottsági üléseken szerzett tapasztalatoknak és az fb irányítása mellett folytatott belső ellenőrzési vizsgálatok eredményeinek a felhasználásával az Országgyűlés részére készült beszámoló javítja a jegybank működésének átláthatóságát és hozzájárul a nyilvánosság érvényesüléséhez.

Az fb vizsgálataival, kérdésfeltevéseivel és a belső ellenőrzés irányításával elősegíti, hogy a független státusú jegybankban a közpénzekkel való gazdálkodás hatékonysága minél kedvezőbben alakuljon, és erről a közvélemény – független forrásból is – hiteles információt kapjon.

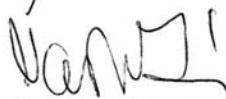
Budapest, 2004. június 8.

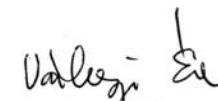

Akar László
fb-elnök

Bárányai László
fb-tag

dr. Kajdi József
fb-tag

dr. Urbán László
fb-tag

dr. Várfalvi István
fb-tag

dr. Várhegyi Éva
fb-tag

**A MAGYAR NEMZETI BANK FELÜGYELŐ
BIZOTTSÁGÁNAK ÜGYRENDJE**

1. §

A felügyelő bizottság jogállása

(1) A felügyelő bizottság (a továbbiakban: fb) a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) folyamatos tulajdonosi ellenőrzésének szerve.

(2) Az fb maga állapítja meg ügyrendjét, melyet a részvénytulajdonost képviselő pénzügyminiszter részvényesi határozattal hagy jóvá.

2. §

A felügyelő bizottság jog- és hatásköre

(1) Az fb a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2001. évi LVIII. törvényben (a továbbiakban: MNB tv.), valamint a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvényben foglaltaknak megfelelő ellenőrzési feladatokat, vagyis az MNB mint részvénytársaság működésének tulajdonosi ellenőrzését látja el tekintettel az MNB sajátosságaira.

(2) Az fb ellenőrzési hatásköre nem terjed ki az MNB tv. 4. §-ának (1)–(7) bekezdéseiben meghatározott, alábbi alapvető feladataira, illetve azoknak az MNB eredményére gyakorolt hatására:

- a) a monetáris politika meghatározása és megvalósítása,
- b) bankjegy- és érmekibocsátás,
- c) hivatalos deviza- és aranytartalék képzése és kezelése,
- d) a devizatartalék kezelésével és az árfolyam-politika végrehajtásával kapcsolatban devizaműveletek végzése,
- e) a belföldi fizetési és elszámolási rendszerek kialakítása és szabályozása, és azok biztonságos és hatékony működésének támogatása,
- f) az MNB feladatainak ellátásához szükséges statisztikai adatok gyűjtése és közzététele,
- g) az értékpapír-elszámolási rendszerek biztonságos és hatékony működésének, a pénzügyi rendszer stabilitásának, valamint a pénzügyi rendszer prudenciális felügyeletére vonatkozó politika kialakításának és hatékony vitelének támogatása.

(3) Az fb köteles haladéktalanul értesíteni az MNB igazgatóságát (a továbbiakban: igazgatóság), amennyiben az ellenőrzési tevékenysége során jogellenességet, illetőleg alapszabályba vagy közgyűlési határozatba ütköző tény, mulasztást, visszaélést észlel, és ha szükséges, kezdeményezi a közgyűlés összehívását, vagy – ha ennek az igazgatóság nem tesz eleget – arról maga intézkedik, és egyben javaslatot tesz a közgyűlés napirendjére is.

(4) Az fb az ellenőrzési hatáskörébe tartozó kérdésekben az MNB igazgatósága tagjaitól és az MNB ügyvezető igazgatóitól szóban vagy írásban felvilágosítást kérhet, amelyet a megkeresett, vagy az általa kijelölt személy ad meg. Az fb az MNB könyveit és iratait megvizsgálhatja. Az fb munkája során a jóváhagyott költségterve keretein belül – eseti vagy állandó jelleggel – külső szakértőt is igénybe vehet.

(5) Az fb – a jelen ügyrend 2. §-ának (2) bekezdésében foglalt korlátozással – köteles megvizsgálni az MNB közgyűlésének napirendjén szereplő valamennyi lényeges üzletpolitikai jelentést, valamint minden olyan előterjesztést, amely az MNB közgyűlésének kizárólagos hatáskörébe tartozó ügyre vonatkozik.

(6) A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény szerinti beszámolóról és eredménykimutatásról az MNB közgyűlése csak az fb – a 2. § (2) bekezdésében foglalt korlátozásra tekintettel készített – írásbeli jelentésének birtokában határozhat.

(7) Az fb tagjai – az MNB tv.-ben előírt kötelezettségnek megfelelően – évente saját tevékenységükről közös beszámolót készítenek, és azt megküldik az Országgyűlésnek, illetőleg a pénzügyminiszternek. Ezen túl is az fb-tag – igény szerint – tájékoztatási kötelezettséggel tartozik az őt megválasztó Országgyűlésnek, illetőleg az őt megbízó pénzügyminiszternek.

(8) A belső ellenőrzés szervezetét az fb – a 2. § (2) bekezdésben rögzített korlátozásokkal összhangban – csak a hatáskörébe tartozó feladatok tekintetében irányítja. A belső ellenőrzés vezetőjének kinevezése, illetőleg felmentése csak az fb egyetértésével történhet meg.

(9) Az fb az igazgatósággal egyetértésben jóváhagyja a belső ellenőrzés munkatervét, illetőleg a belső ellenőrzés éves beszámolóját. Az fb – a 2. § (2) bekezdésben rögzített korlátozásokkal összhangban – a munkatervben nem szereplő további konkrét vizsgálatot is elrendelhet. Amennyiben az MNB igazgatósága a belső ellenőrzés jóváhagyott munkatervén kívül rendkívüli vizsgálatot kezdeményez, úgy ezzel a belső ellenőrzés munkaterve kiegészül, és amennyiben ez a vizsgálat az fb hatáskörébe tartozó feladatokat is érinti, az fb elnöke erről az fb soron következő ülésén tájékoztatást ad.

(10) A belső ellenőrzés vezetője – a 2. § (2) bekezdésben rögzített korlátozásokkal összhangban – az fb elnökének megküldi az fb hatáskörébe tartozó vizsgálati jelentéseket. Az fb elnöke ezeket, valamint az MNB tv. 52/A. (2) bekezdésébe foglalt tájékoztatási kötelezettség alapján az MNB igazgatóságától kapott vizsgálati megállapításokat az fb-tagok rendelkezésére bocsátja. Az fb – a rendelkezésére bocsátottak közül – az általa kiválasztott egyes jelentéseket, illetve megállapításokat megtárgyalja, és szükség esetén határozatot hoz.

3. §

A felügyelő bizottság összetétele

(1) Az fb tagjai:

- a) az Országgyűlés által választott elnök,
- b) az Országgyűlés által választott további három tag,
- c) a pénzügyminiszter képviselője,
- d) a pénzügyminiszter által megbízott szakértő.

(2) Az fb tagjai jogukat és kötelezettségeiket csak személyesen gyakorolhatják.

(3) Az fb tagjai az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal kötelesek eljárni.

(4) Az fb tagjai tanácskozási joggal részt vesznek az MNB közgyűlésén.

(5) Az fb tagjai az MNB tv. szerint előírt összeférhetlenségi és titoktartási nyilatkozataikat az fb ülése részére nyújtják be, azok őrzéséről az fb titkársága gondoskodik.

4. §

A felügyelő bizottság elnöke

(1) Az fb elnökének feladata az fb mint testület működésének szervezése.

(2) Az fb elnöke vagy akadályoztatása esetén az általa kijelölt felügyelő bizottsági tag

a) az fb jóváhagyott munkatervére támaszkodva meghatározza az ülés előzetes napirendjét, felügyeli a napirendre kerülő anyagok összeállítását;

b) összehívja és vezeti az fb üléseit;

c) kijelöli a jegyzőkönyv vezetőjét és hitelesítőjét;

d) elrendeli a szavazást és megállapítja annak eredményét;

e) a jelen ügyrend 2. §-ának (3) bekezdésében részletezettek esetén az fb felhatalmazása alapján összehívhatja a közgyűlést;

f) a közgyűlésen az fb felhatalmazása alapján ő vagy az fb által megbízott tag ismerteti az fb-nek a mérlegről, az eredménykimutatásról és az MNB rendeltetésszerű működését érintő fontosabb jelentésekről kialakított állásfoglalását;

g) az fb felhatalmazása alapján és nevében kapcsolatot tart az fb-tagokat megválasztó Országgyűléssel, illetőleg annak illetékes bizottságaival, valamint a megbízó pénzügyminiszterrel, és az Állami Számvevőszék vezetőivel,

h) két ülés között biztosítja az fb kapcsolatát az MNB elnökével, vezetőivel, valamint a könyvvizsgálóval, erről utólagosan tájékoztatja az fb-t;

i) meghívás esetén tanácskozási joggal vesz részt az igazgatóság ülésén,

j) gondoskodik a számviteli törvény szerinti beszámoló elfogadásához szükséges, illetőleg a jelen ügyrend 2. §-ának (7) bekezdése szerinti jelentés kiadásáról.

5. §

A felügyelő bizottság munka- és költségterve

(1) Az fb éves munkaterv alapján működik, amely naptári évre, vagy az éves közgyűlések időpontja által meghatározott időszakra egyaránt vonatkozhat.

(2) A munkaterv a testület – jelen ügyrend 2. §-ának (2) bekezdésében foglalt korlátozására figyelemmel meghatározott – ellenőrzési jogkörébe tartozó feladatokat tartalmazza.

(3) Az fb elnöke az fb tagjaival konzultálva összeállítja az éves munkatervre vonatkozó javaslatot. Az éves munkatervet az fb legkésőbb az alakuló ülése utáni, illetve a tárgydőszak első ülésén hagyja jóvá.

(4) Az fb a munkatervét tájékoztatásul megküldi a részvénytulajdonost képviselő pénzügyminiszternek, az Országgyűlés elnökének és az Állami Számvevőszék elnökének.

(5) Az fb működésének és feladatai zavartalan ellátásának tárgyi, személyi és pénzügyi feltételeiről az MNB gondoskodik. Az fb az éves költségtervét munkatervének megfelelően maga állapítja meg, a költségterv az MNB éves pénzügyi tervének részét képezi.

6. §

A felügyelő bizottság ülései

(1) Az fb szükség szerinti gyakorisággal, de általában havonta ülésezik. Az fb ülését az elnök, vagy akadályoztatása esetén az általa kijelölt felügyelő bizottsági tag hívja össze és vezeti le.

(2) Az fb ülésének összehívását az ok és a cél megjelölésével az fb bármely tagja is kérheti az elnöktől, aki a kérelem kézhezvételétől számított nyolc napon belül köteles intézkedni az fb ülésének harminc napon belüli időpontra történő összehívásáról. Ha az elnök a kérelemnek nem tesz eleget, a tag maga jogosult az ülés összehívására.

(3) Az ülésre való meghívás történhet írásban vagy rövid úton (telefon, telefax stb.) a hely, az időpont és a tárgy megjelölésével. Az fb tagjainak az értesítést legalább öt, a megtárgyalandó írásos anyagokat pedig lehetőleg legalább három munkanappal az ülést megelőzően meg kell kapniuk.

(4) Az fb üléseire meg kell hívni az MNB elnökét, a könyvvizsgálót, az MNB elnöke által az fb-vel való kapcsolattartásra kijelölt személyt, a belső ellenőrzés vezetőjét, az Állami Számvevőszék képviselőjét. Az fb elnöke – vagy akadályoztatása esetén az általa kijelölt felügyelő bizottsági tag – az egyes napirendek tárgyalásához további személyeket is meghívhat.

(5) Az fb az ülés megkezdésekor dönt a végleges napirend meghatározásáról. Az előzetes napirendi javaslatban nem szereplő kérdés csak akkor vehető fel napirendre,

ha az fb valamennyi tagja ehhez hozzájárul, illetőleg ha az tájékoztató jellegű, és döntést nem igényel.

(6) Az fb határozatképes, ha tagjainak legalább kétharmada jelen van. Határozatait nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel hozza.

(7) Az fb zárt ülést is tarthat, amelyen csak az fb tagjai vehetnek részt. Zárt ülés megtartását bármely fb-tag kezdeményezheti, és erről az fb vita nélkül dönt. Az fb hatáskörébe tartozó személyi kérdésekről zárt ülésen kell dönteni.

(8) Az fb által vizsgált kérdésben személyében, illetve személyéhez kapcsolható intézmény révén érintett fb-tag az adott napirend megtárgyalásában, valamint az azzal kapcsolatos határozathozatalban nem vehet részt.

7. § Jegyzőkönyv

(1) Az fb üléséről jegyzőkönyvet kell felvenni, amelyet – az ülést levezető és a jegyzőkönyvet hitelesítő aláírásával – tíz munkanapon belül kell véglegesíteni. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a hozzászólások, illetve a vita lényegét, a hozott határozatokat, a szavazati arányokat, és kérésre a szavazatok név szerinti megjelölését. Az fb bármelyik tagja kérheti szó szerinti jegyzőkönyv készítését. Az fb-tagok jogosultak az eltérő álláspontjukat tartalmazó írásbeli nyilatkozatukat a jegyzőkönyvhöz csatolni. A jegyzőkönyv elkészítéséről a felügyelő bizottság titkársága gondoskodik.

(2) Az ülésekről készült jegyzőkönyvet megkapják:

- a) az fb tagjai,
- b) az MNB elnöke,
- c) az MNB alelnökei,
- d) az MNB elnöke által az fb-vel való kapcsolattartásra kijelölt személy,
- e) az Állami Számvevőszék elnöke,
- f) az fb titkárságának vezetője,
- g) könyvvizsgáló,
- h) a belső ellenőrzés vezetője.

(3) A zárt ülésről készült jegyzőkönyvet csak az fb tagjai kapják meg.

8. § Titoktartási kötelezettség

(1) Az fb tagjai a megbízatásukkal kapcsolatban tudomásukra jutott titkot képező adatokat, értesüléseket az MNB tv. 54. §-a tartalmának megfelelően kötelesek megőrizni.

(2) Az fb tagjai a felügyelő bizottsági tagsági jogviszonyuk létrejöttkor titoktartási nyilatkozatot tesznek.

9. §

A felügyelő bizottság titkársága

(1) Az fb munkájával kapcsolatos egyeztetési, szervezési és egyéb titkársági feladatokat a felügyelő bizottság titkársága látja el, amely kettő főből áll.

(2) A felügyelő bizottság titkársága vezetőjének az MNB alkalmazottjaként történő felvétele, munkakörének meghatározása, valamint munkaviszonyának megszüntetése az fb döntése és javaslata alapján történik. A titkárság másik, adminisztratív feladatokat ellátó alkalmazottja az fb elnökének javaslata alapján ugyancsak az MNB alkalmazottjaként kerül felvételre, és munkaviszonyának megszüntetése is csak az fb elnökének egyetértésével lehetséges.

(3) A felügyelő bizottság titkárságának vezetője a fb elnökének irányításával végzi munkáját.

10. §

Az ülésekről szóló közlemények

(1) Az fb – a jelen ügyrend 8. §-ában foglalt titoktartási kötelezettség betartásával – közlemény formájában vagy más módon üléséről a nyilvánosságot tájékoztathatja. A közlemény szövegét az fb hagyja jóvá.

(2) Az fb ellenkező tartalmú határozatának hiányában az ülésről szóló közlemény kiadására, illetőleg az ülésről a nyilvánosság más módon történő tájékoztatására az fb elnöke, illetve az általa felkért fb-tag jogosult. Az fb munkájáról szóló általános tájékoztatás joga bármelyik fb-tagot megilleti.

11. §

Záró rendelkezések

(1) A jelen ügyrend által nem szabályozott kérdésekben a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2001. évi LVIII. törvény, valamint a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény felügyelő bizottságra vonatkozó rendelkezései az irányadóak.

(2) Jelen ügyrendet a felügyelő bizottság a 2002. december 03-i ülésén állapította meg, és azt a részvénytulajdonost képviselő pénzügyminiszter az 1/2003. sz. részvényesi határozatával hagyta jóvá.

(3) A 2002. december 03-án megállapított ügyrend 2. § (2), (6) és (8) bekezdéseinek módosítását, valamint a 2. §-nak (9) és (10) bekezdésekkel, továbbá a 7. § (2) bekezdésének h) ponttal történő kiegészítését a felügyelő bizottság 2004. január 27-i ülésén fogadta el, amit a részvényes az 1/2004. számú részvényesi határozatával 2004. február 10-én hagyott jóvá.

A felügyelő bizottság munkaterve 2003. június – 2004. május

2003. június

1. A szabályozottság áttekintése a bank működésében
2. A Bankjóléti Kft. végelszámolása
3. A belső ellenőrzés munkatervének kiegészítése
4. Az fb közös beszámolója az Országgyűlésnek

2003 júliusban és augusztusban az fb nem tervez ülésezést.

2003. szeptember

1. Az MNB első féléves gazdálkodása
2. Az MNB és a PM közötti feladat-átrendezések megvalósítása, különös tekintettel a központi költségvetés külföldi követeléseire
3. Az MNB Informatikai Tartalék-központ, valamint a Logisztikai Központ beruházások előkészítése
4. A 2004. évi pénzügyi tervezés előkészítése (tervezési módszerek, koncepció)

2003. október

1. Az MNB harmadik negyedéves gazdálkodása
2. A nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó területek átszervezést követő működésének bemutatása, az MNB szervezetében az EU-csatlakozás miatt szükséges további változtatások
3. A Látogatóközpont beruházás helyzete

2003. november

1. A beruházásoknál és a beszerzéseknél alkalmazott pályáztatási rendszer tapasztalatai
2. Beszámoló a helyiséggazdálkodásról és a „B” épület átadásával kapcsolatban az új tulajdonossal való együttműködés feltételeiről (energia-ellátás stb.)
3. Az MNB informatikai rendszerének biztonsága
4. Az fb 2004. évi költségterve

2003. december

1. Az MNB bankbiztonsági rendszere
2. A belső ellenőrzés 2004. évi munkatervének elfogadása
3. Az MNB 2004. évi bér-gazdálkodási célkitűzései

2004. január

1. A beruházási és működési költségterv teljesülése
2. Az MNB tájékoztatási politikája az MNB működésének átláthatósága szempontjából
3. A peres ügyek helyzete
4. A HAY-besorolási rendszer, valamint a teljesítménymérés gyakorlati tapasztalatai

2004. február

1. A belső ellenőrzés 2003. évi beszámolója
2. A bankon belüli ügyintézés menete és időszükséglete a beszerzésekkel és a beruházásokkal összefüggésben (a belső ellenőrzés vizsgálata alapján)
3. Az MNB tulajdonosi érdekeltségébe tartozó vállalkozások gazdálkodása (a Pénzjegynyomda értékesítésének várható hatása az MNB mérlegére)

2004. március

1. Az elektronikus iktatás tapasztalatai, az irattározási, archiválási rendszer bemutatása
2. A Bank EU-csatlakozásra tekintettel kialakított informatikai stratégiája
3. Az MNB 2003. évi előzetes mérlege és eredménykimutatása

2004. április

1. Az MNB 2003. évi mérlege és eredménykimutatása
2. A Bank első negyedéves gazdálkodása
3. Az fb jelentése a Közgyűlés részére

2004. május

1. Az MNB területi igazgatóságai működésének áttekintése, távlati elképzelések
2. A következő időszakra szóló fb-munkaterv elfogadása
3. Az fb közös beszámolója az Országgyűlésnek (első olvasatban)

Az fb munkaterve folyamatosan kiegészül a belső ellenőrzés egyes, az fb által kiválasztott vizsgálati jelentéseivel, valamint az Ellenőrzési főosztálynak az ellenőrzési munkaterv megvalósulásáról szóló havi tájékoztatóival.

Az MNB mérlegéről készülő időközi jelentéseket az fb esetenként megtárgyalja a negyedévenként esedékes napirend mellett.

Az egyes területek általános áttekintése után a munkaterv ugyancsak kiegészülhet további rész-témákkal.

Az fb elnöke valamennyi ülésen szóbeli tájékoztatást ad az igazgatóság üléseiről, a két ülés között végzett tevékenységekről.

**A beszámolási időszak alatt megtartott felügyelő bizottsági
ülések időpontjai,
valamint a megtárgyalt napirendi pontok**

2003. szeptember 9.

1. Az MNB első féléves gazdálkodása
2. Az MNB és a PM közötti feladat-átrendezések megvalósítása, különös tekintettel a központi költségvetés követeléseire
3. Az MNB Informatikai Tartalék-központ, valamint a Logisztikai Központ beruházások előkészítése
4. Belső ellenőrzési jelentés megtárgyalása – „Humánkockázat-kezelés rendszere” 16/2003. sz. vizsgálat

2003. október 28.

1. Az MNB harmadik negyedéves gazdálkodása
2. A 2004. évi pénzügyi tervezés előkészítése
3. A nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó területek átszervezést követő működésének bemutatása, az MNB szervezetében az EU-csatlakozás miatt szükséges további változtatások
4. A Látogatóközpont beruházás helyzete
5. Belső ellenőrzési jelentés megtárgyalása – „A Pénzjegynyomda Rt. tendereken történő részvétele...” 29/2003. sz. vizsgálat

2003. november 25.

1. A beruházásoknál és a beszerzéseknél alkalmazott pályáztatási rendszer tapasztalatai
2. Beszámoló a helyiséggazdálkodásról és a „B” épület átadásával kapcsolatban az új tulajdonossal való együttműködés feltételeiről
3. Az MNB informatikai rendszerének biztonsága
4. A felügyelő bizottság 2004. évi költségterve
5. A belső ellenőrzés 2004. évi munkatervének elfogadása

2003. december 11.

1. Az MNB bankbiztonsági rendszere
2. Az MNB 2004. évi bérgazdálkodási célkitűzései
3. A belső ellenőrzés 2004. évi munkatervének elfogadása
4. Belső ellenőrzési jelentés megtárgyalása – „Az MNB Üdültetési és Jóléti Szolgáltató Kft. végelszámolási folyamata” 38/2003. sz. vizsgálat

2004. január 27.

1. A felügyelő bizottság ügyrendjének módosítása
2. Az MNB tájékoztatási politikája az MNB működésének átláthatósága szempontjából
3. A belső ellenőrzés 2003. évi beszámolója
4. Beszámoló az analitikus számlavezető rendszer beszerzésének ellenőrzéséről
5. Tájékoztató a Pénzjegynyomda ellenőrzését követően készült intézkedési tervről

2004. február 24.

1. A peres ügyek helyzete
2. A beruházási és működési költségterv teljesülése
3. A Logisztikai Központ beruházással kapcsolatos belső ellenőrzési jelentés
4. Jelentés az fb delegáció látogatásáról a Finn Jegybank Parlamenti Felügyelő Tanácsánál

2004. március 23.

1. A Logisztikai Központ beruházással kapcsolatos belső ellenőrzési jelentés (folytatás)
2. A Főpénztári önálló osztály Forgalmi II. értéktár forgalmi bankjegykészleteinek átadás-átvétele során megállapított hiány
3. Az MNB 2003. évi előzetes mérlege és eredménykimutatása
4. Az MNB tulajdonosi érdekeltségébe tartozó vállalkozások gazdálkodása (a Pénzjegynyomda értékesítésének várható hatása az MNB mérlegére)
5. A bank EU-csatlakozásra tekintettel kialakított informatikai stratégiája
6. Az elektronikus iktatás tapasztalatai, az irattározási, archiválási rendszer bemutatása

2004. április 27.

1. Az MNB 2003. évi mérlege és eredménykimutatása
2. Az fb jelentése a Közgyűlés részére
3. A Logisztikai Központ beruházáshoz tartozó egyes pályázatokkal kapcsolatos szakvélemény
4. A bank első negyedéves gazdálkodása
5. A bankon belüli ügyintézés menete és időszükséglete a beszerzésekkel és a beruházásokkal összefüggésben

2004. május 25.

1. A HAY-besorolási rendszer, valamint a teljesítménymérés gyakorlati tapasztalatai
2. Az MNB területi igazgatóságai működésének áttekintése, távlati elképzelések
3. Belső ellenőrzési jelentés megtárgyalása – „Az MNB adó- és járulékok bevételeinek elkészítése, az adóelszámolások pénzügyi teljesítése” 14/2004. sz. vizsgálati
4. A következő időszakra szóló fb-munkaterv elfogadása
5. Egyebek (Első olvasatban az fb közös beszámolója az Országgyűlésnek)

2004. június 8.

1. A Logisztikai Központ egyes pályázatainak értékelése
2. Az fb tagok közös beszámolója az Országgyűlésnek

A felügyelő bizottság munkaterve 2004. június – 2005. május

2004. június

1. A Logisztikai Központ egyes pályázatainak értékelése
2. Az fb tagok közös beszámolója az Országgyűlésnek

2004. júliusban és augusztusban az fb nem tervez ülésezést.

2004. szeptember

1. Az MNB I. félévi gazdálkodása
2. Az fb 2005. évi költségterve

2004. október

1. A 2005. évi pénzügyi tervezés előkészítése (tervezési módszerek, koncepció)
2. A belső szabályozás helyzete (az EU-tagságból eredő, valamint a közbeszerzéssel kapcsolatos belső szabálmódosítások)
3. A Bankjóléti Kft. végelszámolásának helyzete
4. Az MNB szponzorálási politikája

2004. november

1. Az MNB III. negyedéves gazdálkodása
2. Az MNB informatikai rendszerének biztonsága
3. Az MNB KBER-tagságával összefüggő egyes kérdések (a csatlakozás humán-erőforrás igénye az esetleg szükségessé váló szervezeti változtatások és a költség-gazdálkodás szempontjából)
4. A Pénzjegynyomda Rt. jövője

2004. december

1. Az MNB bankbiztonsági rendszere
2. Az MNB 2005. évi pénzügyi terve (különös tekintettel a bér-gazdálkodásra és az ÁSZ észrevételeire a teljesítményértékelési rendszer működésével kapcsolatban)
3. A belső ellenőrzés 2005. évi munkatervének elfogadása

2005. január

1. A Logisztikai Központ beruházás megvalósulása különösen a közbeszerzési törvényben foglaltakra tekintettel
2. Az MNB humánkockázat-kezelési rendszere (a vonatkozó szabályzatban foglaltak érvényesülése, gyakorlati tapasztalatok)
3. A belső ellenőrzés 2004. évi beszámolója

2005. február

1. Előzetes információk a 2004. évi gazdálkodásról (az MNB 2004. évi előzetes mérlege és eredménykimutatása alapján)
2. Az MNB peres ügyeinek áttekintése
3. Az emberi erőforrás-gazdálkodás helyzete

2005. március

1. A beruházási és működési költségterv teljesülése
2. Az MNB tulajdonosi érdekeltségébe tartozó vállalkozások gazdálkodása
3. Az MNB informatikai rendszerének működése az EU-tagság tükrében
4. A közbeszerzési törvény alkalmazásának tapasztalatai a Közbeszerzési önálló osztály munkája alapján

2005. április

1. Az MNB 2004. évi mérlege és eredménykimutatása
2. A Bank 2005. I. negyedéves gazdálkodása
3. Az fb jelentése a Közgyűlés részére

2005. május

1. A következő időszakra szóló fb-munkaterv elfogadása
2. A Látogatóközpont működésének tapasztalatai (a működtetés költségei, látogatottság stb.)
3. Az fb 2004. évi közös beszámolója az Országgyűlésnek (első olvasatban)

Az fb munkaterve folyamatosan kiegészül a belső ellenőrzés egyes, az fb által kiválasztott vizsgálati jelentéseivel, valamint az Ellenőrzési főosztálynak az ellenőrzési munkaterv megvalósulásáról szóló havi tájékoztatóival.

Az MNB mérlegéről készülő időközi jelentéseket az fb esetenként megtárgyalja a negyedévenként esedékes napirend mellett.

Az fb elnöke valamennyi ülésen szóbeli tájékoztatást ad az igazgatóság üléseiről, a két ülés között végzett tevékenységekről.

A bank működési költségeinek alakulása 2002-2004.

millió Ft

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi tény	2004. évi terv
1. Személyi költségek			
1.1 Bér	3 388,5	3 395,8	3 692,1
1.2 Jutalom	1 606,6	1 647,0	1 850,3
1.3 Végkielégítés, felmentési pénzek	608,3	151,5	112,7
1.4 Járulékok	2 199,1	2 032,1	2 184,9
1.5 Oktatás	102,8	155,5	171,0
1.6 Választható béren kívüli juttatások	344,3	333,8	368,3
1.7 Alapjuttatások és jóléti költségek	865,5	794,6	815,2
1.8 Hirdetési költségek, tanácsadói díjak	48,7	36,9	33,0
1. Személyi költségek összesen	9 163,8	8 547,2	9 227,4
2. IT költségek			
2.1 Hardver -és telekommunikációs eszközök	96,1	119,3	259,1
2.2 Szoftverek	316,6	329,6	505,3
2.3 Adatátviteli díjak	44,6	35,2	135,3
2.4 Hírszolgálati díjak	262,6	253,4	269,4
2.5 Tanácsadói díjak	24,5	19,8	135,1
2. IT költségek összesen	744,4	757,2	1 304,1
3. Üzemeltetési költségek			
3.1 Ingatlan költségek	896,1	896,1	980,5
3.2 Emissziós gépek, berendezések	104,9	80,0	93,7
3.3 Egyéb gépek, berendezések	78,7	89,5	80,7
3.4 Járművek	39,7	42,0	46,7
3.5 Telefon, posta	131,0	128,6	141,7
3.6 Pénzszállítás	36,9	38,4	40,9
3.7 Nyomtatványok	10,5	10,1	14,0
3.8 Irodaszerek és egyéb admin. anyagok	34,9	33,0	33,6
3.9 Vagyonbiztosítás	8,3	9,6	10,1
3.10 Tanácsadói díjak	6,2	0,5	1,3
3.11 Egyéb költségek	71,6	87,8	111,8
3. Üzemeltetési költségek összesen	1 418,8	1 415,4	1 554,9
4. Értékcsökkenés			
4.1 Tárgyi eszközök	950,5	945,6	1 013,6
4.2 Immateriális javak	702,6	422,6	521,3
4. Értékcsökkenés összesen	1 653,1	1 368,3	1 534,9
5. Egyéb költségek			
5.1 Hatósági díjak	2,4	0,5	0,9
5.2 Tagsági díjak	5,4	6,4	19,3
5.3 Jogi költségek	10,1	19,5	25,0
5.4 Audit	72,0	38,4	41,8
5.5 Közgazdasági tanácsadás, adatvásárlás	39,4	334,1	328,5
5.6 Kommunikáció	100,0	125,2	243,3
5.7 Újság, szakkönyv	56,4	69,9	72,7
5.8 Reprezentáció	16,4	20,6	67,5
5.9 Kiküldetési költségek	112,3	167,5	342,9
5.10 Külképviseltek	8,8	9,0	33,5
5.11 Egyéb vegyes költségek	194,8	36,2	87,4
5. Egyéb költségek összesen	618,0	827,4	1 262,8
6. Átvezetések összesen	-90,8	-215,8	-231,2
7. Költségek összesen	13 507,3	12 699,6	14 652,9
8. Tartalék			219,8
9. Költségek főösszege	13 507,3	12 699,6	14 872,6

Beruházási előirányzatok alakulása 2002-2004.

millió Ft

Beruházás megnevezése		2002. évi tény	2003. évi tény	Jóváhagyott előirányzat 2004. évre
1.	Információ technológia	542,6	1 515,0	2 221,4
1.1	Infrastuktúra korszerűsítése	336,5	841,8	1 215,3
1.1.1	Hardver	141,5	137,8	179,9
1.1.1.1	Felhasználói oldali eszközök beszerzése, cseréje és bővítése	29,1	127,9	169,7
1.1.1.2	Szerver beszerzés, cseréje és bővítés	112,4	9,9	10,2
1.1.2	Szoftver	124,4	115,3	198,9
1.1.2.1	Felhasználói oldali szoftverek	81,9	85,5	146,0
1.1.2.2	SZT fejlesztői és üzemeltetői szoftver eszközök beszerzése	42,5	29,8	52,9
1.1.3	Lokális hálózat fejlesztése	38,3	59,1	54,3
1.1.4	Biztonsági infrastruktúra fejlesztése	19,9	106,0	35,3
1.1.5	EKB-hoz kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések	0,0	0,0	60,0
1.1.6	Infrastrukturát érintő fejlesztési projektek	12,4	423,6	687,0
1.2	Integrált operatív rendszerek fejlesztése	179,3	308,9	388,4
1.2.1	Számviteli alrendszer	9,6	46,3	38,3
1.2.2	Üzletkötési és fizetési alrendszer	144,5	233,3	60,8
1.2.3	Ügyfélszámla vezetési alrendszer	10,6	29,3	289,4
1.2.4	VIBER	14,6	0,0	0,0
1.3	Jegybanki statisztikai rendszer fejlesztése	8,9	146,2	399,7
1.3.1	Adattárház kialakítása		116,9	175,4
1.3.2	Értékpapír statisztika	1,5	17,5	37,4
1.3.3	Fizetési mérleg statisztika	1,3	4,6	27,1
1.3.4	Monetáris statisztika	3,2	2,0	113,4
1.3.5	Kisebbségi statisztikai fejlesztések	2,9	5,2	46,3
1.4	Ügyviteli folyamatok támogatása	17,9	218,1	217,9
1.4.1	Egyéb	17,9	218,1	217,9
2.	Pénzfeldolgozás	26,9	317,2	87,4
2.1	Pénzfeldolgozás eszközei	26,9	317,2	87,4
2.1.1	Pénzfeldolgozó nagygépek		300,9	52,3
2.1.2	Egyéb eszközök	26,9	16,3	35,1
3.	Ingatlanok	304,3	650,3	842,6
3.1	Kiemelt beruházások	10,7	403,8	569,5
3.2	Gépészeti munkálatok	88,6	32,7	55,8
3.2.1	Irodai klímák cseréje	19,6	22,5	43,5
3.2.2	Technológiai klímák bővítése, cseréje	69,0	10,2	12,3
3.3	Tűz és vagyonvédelmi fejlesztések	149,3	143,6	90,1
3.3.1	Központi épületek videómegfigyelő rendszerei	6,7	42,9	47,5
3.3.2	Központi épületek tűz elleni védelme	29,4	9,5	11,0
3.3.3	Központi épületek mechanikai védelme		4,9	11,4
3.3.4	Központi épületek evakuációs rendszerei	10,3	11,7	16,2
3.3.5	Területi Igazgatóságok védelmi rendszerei		62,5	4,0
3.3.6	Központi épületek behatolásjelző rendszerei	9,3	11,4	0,0
3.3.7	Központi épületek beléptető rendszerei	93,6	0,7	0,0
3.4	Egyéb felújítások, átalakítások	55,7	70,2	127,2
3.4.1	Központi épületek	55,6	27,8	79,4
3.4.2	Területi Igazgatóságok	0,1	42,4	47,8
4.	Gépjárműbeszerzés	13,9	47,1	44,7
5.	Emissziós, logisztikai és számítástechnikai központ	20,1	669,2	810,0
5.1	Előkészítő fázis	20,1	669,2	466,0
5.1.1	Előkészítő feladatok	20,1	7,1	36,0
5.1.2	Tervezés		122,1	250,0
5.1.3	Telekvásárlás, tereprendezés, közművek		540,0	180,0
5.2	Megvalósítási fázis	0,0	0,0	344,0
5.2.1	Építés, kivitelezés, lebonyolítás			344,0
6.	Egyéb tárgyi eszközök	64,9	80,8	235,6
6.1	Egyéb tárgyi eszközök pótlása, felújítása, bővítése	64,9	80,8	235,6
6.1.1	Irodatechnikai és kommunikációs eszközök	27,4	43,5	181,9
6.1.2	Egyéb tárgyi eszközök	37,5	37,3	53,6
Beruházások összesen		972,7	3 279,6	4 241,6
Rendelkezésre álló központilag kezelt fejlesztési tartalék				197,8
Összesen		972,7	3 279,6	4 439,5

Útjelentés

a Finn Nemzeti Bank Parlamenti Felügyelő Tanácsánál tett 2004. február 4-6-i látogatásról

A Finn Nemzeti Bank Parlamenti Felügyelő Tanácsának meghívására 2004. február 4-6-ig Helsinkiben tett látogatást az MNB fb delegációja. A delegáció vezetője Akar László az fb elnöke, tagjai dr. Várhegyi Éva és dr. Urbán László, az fb tagjai voltak.

A látogatás célja gyakorlati tapasztalatszerzés volt a központi banki felügyelő bizottsági tevékenységről egy olyan ország esetében, amely nemcsak az Európai Unió része, hanem a kezdetektől fogva a Gazdasági- és Monetáris Unió (GMU) tagja is.

Vendéglátónk Olavi Ala-Nissilä a Parlamenti Felügyelő Tanács elnöke (egyúttal a Finn Parlament Pénzügyi Bizottságának elnöke) volt. A delegációt ebéden látta vendégül Ilkka Kanerva, a Finn Parlament alelnöke, továbbá ebéd keretében találkoztunk a Finn Nemzeti Bank kormányzójával és Igazgatóságának valamennyi tagjával. A Parlament alelnöke által adott ebéden jelen volt Zupkó Gábor magyar nagykövet is. (A találkozókön résztvevők névsorát mellékeljük).

A találkozókön kapott információk alapján kialakult kép az alábbiakban összegezhető:

1. A finn jegybank élén – a korábbi finn hagyományokat megőrizve, az Igazgatóság mellett – a kizárólag parlamenti képviselőkből álló, a Parlament által választott 9 tagú Parlamenti Felügyeleti Tanács (PFT) áll. A PFT többpárti jellegű. Feladatait tekintve – a magyar megoldáshoz hasonlítva – betölti a közgyűlés és részben az fb szerepét, miközben jogosítványai bővebbek (a magyar Parlament Költségvetési vagy Gazdasági Bizottsága lehetőségein is túlmenően.)

Így a PFT javaslatot tesz a finn központi bank mindenkori felső vezetésének (Board) tagjaira, meghatározza javadalmazásukat, kinevezi az Igazgatóság elnökének (a Bank kormányzójának) helyettesét. (Egy új törvénytervezet szerint az Igazgatóság elnökön kívüli tagjait is a PFT és nem a köztársasági elnök nevezné ki.) A PFT tesz javaslatot az ugyancsak a parlament által megválasztásra kerülő természetes személy jegybanki auditorokra, ami öt auditor kiválasztását jelenti. Ezek az auditorok töltik be – a magyar megoldáshoz hasonlítva – az ÁSZ és részben az fb szerepét. (Az ottani ÁSZ nem foglalkozik a jegybankkal.)

A PTF rendszeresen meghallgatja az Igazgatóság jelentését az ECB monetáris politika végrehajtásáról, és ő nyújtja be a Parlament részére készülő ilyen tárgyú jelentéseket is. A havi rendszeres ülésezés a gyakorlat, ezen időnként az Igaz-

gatóság részvételével a gazdasági folyamatok értékeléséről és az ECB monetáris politikájának hatásairól is eszmét cserélnek. Ugyanakkor az elnök tekintetében érvényesítik a függetlenségi követelményt (függetlenség az Igazgatóság és a PFT tagjaitól egyaránt), de a monetáris folyamatok időnkénti ex-post megvitatását ezzel összeegyeztethetőnek tekintik. Az auditorok véleményét is együtt hallgatja meg a PFT és a központi bank felső vezetése.

2. A PFT hatáskörét és feladatait részletesebben a következő öt pontban lehet összefoglalni:

- Elsősorban a hatékony pénzellátás megszervezésére és a megfelelő (az ECB előírásnál jóval magasabb) nemzetközi tartalékok kezelésére korlátozódó nemzeti döntésű monetáris ügyek áttekintése. Emellett a PFT az Európai Központi Bank monetáris politikájának (pl. alapkamat) hatásairól is ex-post véleményt cserél.
- A jegybank mérlegének és eredmény-kimutatásának folyamatos figyelemmel követése a parlamenti auditorok segítségével és az üzleti év zárásakor ezek elfogadása. Az auditorok munkájának kiegészítése céljából az PFT külső auditort (Ernst & Young) foglalkoztat ugyan, de csupán az EU-tagságból fakadó brüsszeli készítés miatt. Az auditorok a belső ellenőrzés munkájára is támaszkodnak.
- A jegybanki üzleti terv fő vonalainak meghatározása, különös tekintettel a hatékony és stabil pénz- és tőkepiaci működés biztosítására. A PFT foglalkozik a Felügyelet tevékenységének beszámoltatásával, és parlamenti beszámolójában értékeli a felügyeleti tevékenységet is.
- Személyi kérdések, elsősorban a bank felső vezetésének (Board) tekintetében. Vendéglátóink a személyi kérdésekkel kapcsolatban többször aláhúzták a bizalmi elv fontosságát, így különösen abban az esetben, amikor a PFT megválasztását követően tesz javaslatot a kormánnyal együtt a központi bank kormányzójának személyére. Ennek a javaslatnak a jóváhagyása a köztársasági elnök hatásköre. Ugyancsak a PFT javaslata alapján határozzák meg a Board tagjainak javadalmazását.
- A jegybank gazdálkodási kereteinek kijelölése. A Board a költségkereten belül – ugyancsak a bizalmi elv alapján – meglehetősen nagy önállósággal gazdálkodik. A GMU-csatlakozást követően a jegybank felére csökkentette szervezeti egységeinek számát (jelenleg a központon kívül 4 területi igazgatóság működik). Ez azonban főleg nem a csatlakozás közvetlen következményeiből, hanem a racionalizálási szándékokból és a készpénzellátás terén (az egyszeri cserétől eltekintve) csökkenő feladatokból fakadt (az elektronikus forgalom nőtt és a bankszféra szerepvállalása erősödött). A korábbi 800-900 fős létszám ugyan mintegy 2-300 fővel kisebb lett, de ma már inkább újabb munkatársak felvételére van szükség. Ennek magyarázata – egyebek közt – az, hogy például az EKB székhelyére, Frankfurtba mintegy 70-80 munkatársuk jár legalább havi egy alkalommal a különböző testületi

és bizottsági ülésekre. A közgazdasági megalapozó munkákra a korábbinál is nagyobb szükség van, de nem a finn összefüggésekre, hanem sokkal inkább a GMU egészének folyamataira fókuszálva. Magától a GMU csatlakozástól csak kevéssé várható létszámcsökkenés.

3. A parlament, az általa megválasztott PFT, valamint a PFT javaslata alapján megalakuló Board együttműködésére jellemző az alkotó vitaszellem, amelyre jó példa az, hogy a parlament felé a PFT és a Board nem feltétlenül egységes álláspontot kell, hogy képviseljenek. Ha mégis, akkor ez az álláspont az FT és a Board együttes ülésén alakulhat ki, amelyen a Pénzügyi Felügyeleti Hatóság vezetője is tanácskozási joggal részt vesz. Az itt készült jegyzőkönyvek titkosak, ez alól legfelsőbb bírósági határozat adhat felmentést.
4. A Pénzügyi Felügyeleti Hatóság önálló vezetéssel (Board) és a jegybanktól függetlenül működik, ugyanakkor a központi bank biztosítja számára a működéséhez szükséges adminisztratív feltételeket és a szervezetet PFT felügyeli. A Hatóság belső szervezetét alapvető feladatai (szabályozás, pénzügyi intézmények, pénz- és tőkepiacok, adminisztráció) határozzák meg. Érdekes megoldás, hogy a Felügyeleti Hatóság belső ellenőrzését a központi banki belső ellenőrzés végzi.

Vendéglátóinknak – a tapasztalatcsere lehetőségének rendkívül magas színvonalú és kiváló megszervezéséért mondott köszönetünk mellett – Budapestre szóló meghívást adtunk át. Ennek elfogadása esetén célszerű, hogy a vendéglátók körét kiszélesítsük az Országgyűlés illetékes bizottságaival.

Budapest, 2004. február 11.

/Akar László s.k./

/Várhegyi Éva s.k./

/Urbán László s.k./

Vendéglátóink névsora:

Finn parlament

Ilkka Kanerva, a parlament alelnöke

Parlamenti Felügyelő Tanács

Olavi Ala-Nissilä, elnök

Anton Mäkelä, titkár

Bank of Finland

Matti Vanhala, kormányzó

Matti Louekoski, kormányzóhelyettes

Sinikka Salo, az igazgatóság tagja

Pentti Hakkarainen, az igazgatóság tagja

Antti Suvanto, Közgazdasági főosztály vezetője

Kjell Peter Söderlund, Nemzetközi titkárság vezetője

Maritta Nieminen, jogtanácsos

Pénzügyi Felügyeleti Hatóság

Kaarlo Jännäri, igazgató

Liisa Halme osztályvezető